

Tietotilinpäättös 2024

Helsinki

Sisällys

1. Tietosuojavastaavan katsaus	3
2. Tietotilinpäätöksen tarkoitus	4
3. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Helsingin kaupungilla	4
3.1 Rekisterinpitäjä.....	4
3.2 Tietosuojavastaava	4
3.3 Tietosuojatyöryhmä.....	5
3.4 Tietosuoja koskevat vastuu toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa	5
4. Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen tietosuoja-asetuksen mukaan	9
4.1 Rekisteröityjen informointi	9
4.2 Rekisteröidyn oikeuksia koskevat pyynnöt	10
4.2.1 Oikeus saada pääsy tietoon, henkilötietojen tarkastuspyynnöt.....	10
4.2.2 Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnöt	13
4.2.3 Oikeus tietojen poistamiseen, poistopyynnöt	14
4.2.4 Oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen.....	16
4.2.5 Oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä	17
4.2.6 Oikeus riitauttaa auto-maattinen yksittäispäätös	18
5. Tietopyynnöt sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta ja Työterveysliikelaitoksesta	20
6. Selosteet käsittelytoimista	21
7. Tietoturva	23
7.1 Tietoturvavastuut sekä havaintoja tietoturvatyöstä.....	24
7.2 Tietojärjestelmien käyttökatkot.....	28
8. Tietosuoja koskevat vaikutustenarvioinnit	29
8.1 Vaikutustenarviointeihin liittyvät lukumäärät.....	29
8.2 Keskenäiset vaikutustenarvioinnit sekä muut havainnot	32
9. Sopimukset ja hankinnat	35
10. Koulutukset ja ohjeistus	35
10.1 Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset.....	35
10.2 Henkilötietojen käsittelyä koskeva ohjeistus	37
11. Henkilötietojen tietoturva-loukkaukset	39
11.1 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tietoturvamurto	41
12. Valvontaviranomaisten selvitys- ja tietopyynnöt.....	42
13. Muut kehityskohteet ja onnistumiset	43

Julkaisija: Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia

Taitto: KMG Turku

Helsingin kaupungin tietotilinpäätös 2024

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2025:8

ISBN 978-952-386-560-0 (pdf)

Sarjan ISSN:t

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2242-4504 (painettu)

ISSN 2323-8135 (verkossa)

1. Tietosuojavastaavan katsaus

Tietosuojalla tarkoitetaan jokaisen oikeutta siihen, että hänen henkilötietojaan käsitellään asianmukaisesti ja laillisesti. Henkilötietojen suoja on jokaisen perusoikeus, jonka turvaaminen kaupungin toiminnassa kuuluu toimivaltaisten viranomaisten tehtäviin. Tämän tietotilinpäätöksen tarkoituksena on kuvata, miten henkilötietojen suoja on toteutunut Helsingin kaupungin toiminnassa vuoden 2024 aikana.

Vuoden aikana on tapahtunut paljon ja erityisesti Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tietomurto merkitsi merkittäviä haasteita tietosuoja- ja tietoturvatyölle vuoden aikana. Tietomurron selvittäminen ja sen jälkeen käynnistetty Turvaa yhteinen tietomme -toimenpideohjelma tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi ovat määritelleet tietosuojatyön painopistettä vuoden aikana, mutta myös tavanomainen tietosuojatyö on jatkunut normaalisti kaiken aikaa taustalla. Uusiin hankintoihin liittyen on työستetty tietosuoja koskevia vaikutustenarviointoja, rekisteröityjen tietopyyntöjä on käsitelty kasvavissa määrin ja henkilötietojen tietoturvaloukkauksia selvitetty.

Rekisteröityjen oikeuksien käyttämistä koskevien pyyntöjen määrä on kasvanut trendinomaisesti vuosien saatossa, eikä tämäkään vuosi ole poikkeus. Pelkästään tietomurtoon liittyviä omien tietojen tarkastuspyyntöjä vastaanotettiin yli tuhat ja ilman niiden vaikutustakin tietopyyntöjen määrä kasvoi liki 23 prosenttia edellisvuoteen nähden. Myös havaittujen henkilötietojen tietoturvaloukkausten määrä on noussut aiempiin vuosiin nähden, mutta selittävä tekijä on monin paikoin ensi sijassa tietoturvaloukkausten parempi tunnistaminen ja sitä myöten aiempaa parempi raportointi. Se, että tapahtuneet tietoturvaloukkaukset tulevat raportoiduksi, on hyvä asia ja kertoo osaamistason noususta.

Normaalin tietosuojatyön ohessa vuoden 2024 loppupuolella valmistui myös ensimmäistä kertaa tietosuojavastaavan suunnitelma tietosuoja koskevan vaatimustenmukaisuuden valvonnasta vuotta 2025 varten. Aiemmin tietosuojavastaavan valvontatehtävää on toteutettu tapauskohtaisesti suunnitelmallisen valvonnan sijaan. Kuluvana

vuotena valvonnan teemoja ovat kameravalvonta ja rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen. Valvonnan on tarkoitus tunnistaa tietosuojatyön heikkoja kohtia ja tarjota konkreettisia toimintasuosituksia kaupunkiorganisaation osille tietosuoja koskevien vaatimusten toteuttamiseksi.

Perinteisen tietosuojatyön lisäksi vuosi 2024 merkitsi myös tekoälyä koskevien kysymysten nousua osaksi tietosuojatyötä täysin uudella tavalla uuden Euroopan Unionin tekoälyasetuksen hyväksymisen jälkeen 13. kesäkuuta 2024. Tekoälyratkaisuja koskevat kysymykset ovat usein tietosuojakysymyksiä, sillä erittäin usein tekoälyratkaisuihin kuuluu henkilötietojen käsittelyä. Kaupungin tekoälytyöryhmä onkin vuoden aikana työstänyt uuden lainsäädännön vaatimuksia ja valmistelee kaupungin sisäistä ohjeistusta toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tueksi.

Kaupunkiorganisaatio ei ole staattinen ja vuosi 2024 merkitsikin muutosta organisaatioon Helsingin kaupungin työterveysliikelaitoksen toiminnan päättyessä lokakuun lopussa osana työterveyspalvelujen uudistushanketta. Hanke työllisti tietosuojan asiantuntijoita ja merkitsi myös muutosta raportointiin jatkossa, sillä Työterveys Helsingin luvut raportoidaan nyt viimeistä kertaa tietotilinpäätöksessä. Mutta vaikka yksi lähtee, saapuu tilalle toinen, sillä työllisyyspalvelujen uudistuksen myötä ensi vuonna pääsee uusi työllisyyspalveluliikelaitos ensimmäistä kertaa raporttoimaan toiminnastaan tietotilinpäätöksessä.

Menneen ja kuluvan vuoden aikana on tapahtunut positiivisia muutoksia tietosuojatyön resursointiin kaupungin toiminnassa kaupunginkanslian sekä useiden toimialojen lisättyä tietosuojan asiantuntijoiden määrää rekrytointien kautta. Tätä onkin pidettävä hyvänä kehityksenä, sillä tehtävää jatkossakin paljon ja viime kädessä tietosuojatyö on perusoikeus-oikeustyötä.

Otto Pulkkinen
vs. tietosuojavastaava

2. Tietotilinpäätöksen tarkoitus

Tietotilinpäätös on keskeinen osa tietosuojaan toteutumisen seurantaa ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus) määrittelemää osoitusvelvollisuutta (5 artikla). Osoitusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että organisaation pitää pystyä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä sekä toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä.

Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen edellyttää, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttaminen dokumentoidaan. Tietotilinpäätös on osa tätä dokumentointia: se koostaa yhteen

asioita ja toimia, mitä Helsingin kaupungilla on käytännössä tehty tietosuojaan toteuttamiseksi.

Osoitusvelvollisuuden toteuttamisen lisäksi tietotilinpäätös antaa tilannekuvaa tietosuojaan tilasta ja toimii tietosuojatyön kehittämisen välineenä.

Tällä tietotilinpäätöksellä osaltaan osoitetaan, miten tietosuoja ja tietoturva ovat toteutuneet Helsingin kaupungin toiminnassa aikavälillä 1.1.–31.12.2024. Dokumentti on laadittu yhteistyössä toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tietosuojaan ja tietoturvan vastuhenkilöiden sekä kaupungin tietosuojavastaavan ja tietosuojatiimin kesken.

3. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Helsingin kaupungilla

3.1 Rekisterinpitäjä

Tietosuoja-asioiden vastuunjako on määritelty kaupungin tietosuojalinjauksissa.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 5-kohdan mukaisesti kaupunginhallitus vastaa siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön velvoitteet ja valvoo niiden toteutumista. Muutoin kaupungin sisällä rekisterinpitäjinä toimivat pääasiassa toimielimet: kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunnat.

3.2 Tietosuojavastaava

Kaupunginhallitus ottaa virkaan myös lakisääteistä tehtävää suorittavan tietosuojavastaavan. Kaupungin tietosuojavastaavan tehtävänä on antaa tietosuojasta vastuussa olevalle rekisterinpitäjälle tietoja ja neuvoja tietosuojalainsäädännön

vaatimuksista, suorittaa tietosuojaan koskevaa sisäistä valvontaa ja toimia valvontaviranomaisen sekä rekisteröityjen yhteyspisteenä. Tietosuojavastaava ei vastaa tietosuojasta. Tietosuojavastaava raportoi suoraan kaupungin ylimmälle johdolle, ja hänen asemansa kaupunkiorganisaatiossa on autonominen ja riippumaton.

Kaupungin tietosuojavastaava on vaihtunut keväällä 2024 ja tehtävää ryhtyi hoitamaan Sofia Kallio 18.3.2024 alkaen. Hallinnollisesti tietosuojavastaava sijoittuu kaupunginkanslian hallinto-osastolle yhdessä tiiminsä kanssa, johon kuuluu apulaistietosuojavastaava sekä tietosuoja-asiantuntijoita. Keväällä 2024 tietosuojatiimissä aloitti kaksi uutta tietosuoja-asiantuntijaa, jotka tukevat erityisesti kaupunginkansliaa tietosuoja-asioissa.

3.3 Tietosuojatyöryhmä

Kaupungilla on kansliapäällikön asettama tietosuoja-työryhmä, jonka tehtävänä on koordinoida kaupungin tietosuojakäytäntöjen yhtenäisyyttä. Työryhmän tehtävänä on myös kehittää kaupungin tietosuoja-käytäntöjä koskevaa ohjeistusta sekä prosesseja tietosuojan toteuttamiseksi ja sen osoittamiseksi, että tietosuoja toteutuu kaupungin toiminnassa.

Työryhmän jäsenistöön kuuluvat tietosuojavastaava, apulaistietosuojavastaava, sekä kaupunginkanslian, toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöt. Työryhmän työskentelyyn voivat osallistua myös muut kaupungin eri organisaatioiden erikseen osoittamat tahot.

Tietosuojatyöryhmällä on kaksi alatyöryhmää: sopimusten alatyöryhmä ja tietosuojan vaikutustenarvioinnin alatyöryhmä.

Työryhmän puheenjohtajana toimii tietosuojavastaava.

Vuoden 2024 aikana Työterveys Helsinki päätti osaltaan työskentelynsä tietosuojatyöryhmässä ja vuonna 2025 aloittanut työllisyyspalveluliikelaitos tuli mukaan tietosuojatyöryhmän toimintaan.

Vuonna 2024 tietosuojatyöryhmän toimikausi päättyi kesä-heinäkuun taitteessa ja kansliapäällikkö päätti asettaa tietosuojatyöryhmän uudelleen, tällä kertaa pysyvästi.

3.4 Tietosuojaa koskevat vastuut toimialaloilla, virastoissa ja liikelaitoksissa

Toimialat, virastot ja liikelaitokset toimivat itsenäisinä rekisterinpitäjinä vastuualueensa henkilötietojen käsittelyssä. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten johdolla on vastuu toiminnan lainmukaisuudesta henkilötietojen käsittelyssä.

Kuhunkin toimialaan, virastoon ja liikelaitokseen on nimetty tietosuojan vastuuhenkilö, joka toimii oman organisaationsa tietosuoja-asoiden tukena sekä toimii merkittävässä roolissa organisaation

tietosuojaprosesseissa. Tietosuojan vastuuhenkilö toimii muun muassa yhteyshenkilönä oman organisaationsa ja tietosuojavastaavan välillä, viestii omassa organisaatiossaan tietosuojatyöryhmässä käsitellyistä asioista sekä opastaa, neuvoa ja tarvittaessa kouluttaa omaa organisaatiotaan tietosuoja-asioissa. Jokaisessa organisaatiossa on myös määritelty henkilötietoihin kohdistuvien rekisteröityjen oikeuksia koskevien pyyntöjen käsittelyyn liittyvät prosessit ja vastuutahot.

Lähtökohtaisesti toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on lisäksi nimetty vastuuhenkilö myös tietoturva-asioissa. Tietosuojan vastuuhenkilön ja tietoturvasta vastaavan henkilön työtehtävät risteävät usein toisiaan, joten yhteistyön tekeminen kuuluu molempien tehtäviin.

Tietosuojavastaava ja tietosuojatiimi ovat tavanneet alkuvuodesta 2024 kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöt organisaatio kerrallaan. Keskusteluissa on käyty läpi organisaation tietosuojan tilaa ja tunnistettu yhdessä tarvittavia kehityskohteita.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan, miten vastuut ja resursoinnit ovat toteutuneet vuoden 2024 aikana kullakin toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa.

Kaupunginkanslia

Kansliaan tuli vuoden aikana kaksi uutta tietosuoja-asiantuntijaa tietosuojan vastuuhenkilön rooliin. Lisäyksen myötä kanslian tietosuojan vastuuhenkilöitä on yhteensä viisi. Tietosuoja-asiantuntijat keskittyvät erityisesti vaikutustenarviointien fasilitointiin, tietoturvaloukkausten käsittelyyn, sekä tietosuoja- ja käsittelytoimien selosteiden päivitystyöhön. Tietosuoja-asiantuntijoiden ansiosta kansliassa on siirrytty vaikutustenarviointien ja selosteiden osalta keskitettyyn malliin, jonka tavoitteena on tukea osastoja aiempaa paremmin tietosuojatyössä. Tietosuojatyön merkitys ja volyymi ovat kasvaneet, joten on varmistettava, että sille varattu resurssi on riittävä. Henkilötietojen käsittelyprosessit ovat monimutkaistuneet ja esimerkiksi tarve ottaa erilaisia tekoälyratkaisuja käyttöön, joten etenkin juridiselle osaamiselle on tarvetta.

Tietosuojatyön resursointiin olisi hyvä kiinnittää huomiota myös osastoilla. Keskitetystä mallista huolimatta on varmistettava, että toiminnassa varataan riittävästi aikaa ja osaamista haastavien vaikutusten arviointien tekemiseen ja ylläpitämiseen. On myös syytä kiinnittää huomiota siihen, että tietosuojatyössä on ennakoiva ote ja esimerkiksi prosesseilla ja järjestelmillä tulisi olla selkeästi määritellyt omistajat tai vastuuhenkilöt. Yhteistyö etenkin tietoturvan ja hankintojen kanssa on olennaista tietosuojatyössä ja on tärkeää varmistaa, että toiminnoissa on riittävä osaaminen ja resurssit osallistua tietosuojatyöhön.

Vastuutahon krooninen puuttuminen näkyy etenkin kaupungin yhteisissä hankinnoissa. Hankintaa tai puitesopimuksen kilpailutusta saattaa vetää yksin hankinta-asiantuntija, eikä prosessiin saada mukaan ketään substanssi-asiantuntijaa. Tämä hankaloittaa esimerkiksi tietosuojan vaikutusten arvioinnin tekemistä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on kolme tietosuojajuristia, jotka toimivat myös toimialan tietosuojan vastuuhenkilöinä. Pelastuslaitoksen lakimies toimii Pelastuslaitoksen tietosuojan vastuuhenkilönä. Lisäksi toimialalla on tietosuojan erityissuunnittelija, joka pääasiallisesti vastaa tietoturvaloukkausilmoitusten käsittelystä. Tietosuojajuristit neuvovat ja kouluttavat toimialalla myös mm. sosiaali- ja terveydenhuollon henkilötietojen käsittelyn kansallisen lainsäädännön sekä julkisuuslain tulkintaan liittyvissä kysymyksissä. Tietoturvan asiantuntijoina toimivat tietoturvapäällikkö ja hänen alaisuudessaan kaksi tietoturva-asiantuntijaa. Tietosuoja ja tietoturva-asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä esimerkiksi tietosuojan vaikutusten arvioinneissa. Lisäksi tietosuoja- ja turvaa sivuavista asioista keskustellaan säännöllisesti yhteisessä viikokopalaverissa. Sopimuksiin ja hankintoihin liittyviä tietosuojaliitännäisiä asioita käsitellään yhteistyössä toimialan sopimus- ja hankintalakimiesten kanssa.

Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan ohjeen mukaan tietosuojan vaikutusten arvioinnin tekeminen on sen hankkeen tai organisaation osan vastuulla, jonka yhteyteen järjestelmän tai prosessin käyttö kuuluu. Tulokset käsitellään osana

ohjausryhmän toimintaa tai viedään toimivaltaisen viranhaltijan tietoon päätöksenteon tueksi. Näiden vastuiden kohdentuminen ei aina ole selvää. Yleisen tietosuoja-asetuksen 30 artiklan mukaisen selosteiden päivitysvastuun kohdentumista olisi myös hyvä kaupunkitasoisesti kirkastaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttaminen tarkoittaa aina myös arkaluontoisten, salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä, mikä tarkoittaa sitä, että tietosuojaan liittyvän oikeudellisen asiantuntemuksen tarvetta on runsaasti. Toimialan tietosuojajuristien työssä on merkittäviä liittymiä ja rapintoja sote-sektorin tiedonhallintaan. Toimialalle ollaan rekrytoimassa juristia, jonka keskeisiin työtehtäviin kuuluisi nimenomaan tiedonhallintaa koskevat oikeudelliset kysymykset.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialalla käsitellään valtaosa kaupungille saapuneista rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseen liittyvistä pyynnöistä. Tietopyyntöjä, tietojen oikaisuvaatimuksia, lokitietopyyntöjä sekä lokitietoihin liittyviä selvityspyyntöjä käsitellään keskitetysti Tiedonhallinta ja arkkitehtuuri -yksikössä. Tietopyyntöjä käsitellään ja tietoja luovutetaan myös suoraan palvelukokonaisuuksista. Näistä luovutuksista ei ole systemaattisesti kerätty tilastotietoa. Jonkinlaista suuntaa asiakastietoihin kohdistuvien tietopyyntöjen kokonaismäärästä toimialalla saadaan Apotin tietojen luovutus -navigaattorin kautta tehdyistä luovutuksista: Vuonna 2024 tehtyjä terveyden ja sosiaalihuollon asiakastietojen luovutuksia Apotista oli yhteensä 17751 (sisältäen Tiedonhallinta ja arkkitehtuuri -yksiköstä tehdyt tietojenluovutukset). Tässä on huomioitava se, että yhtä pyyntöä kohden saatetaan laatia useampi luovutusilmoitus, jos pyyntö koskee useamman palvelun tai rekisterin tietoja.

Tietopyyntöjen käsittelytilanne on pahasti ruuhkautunut, eikä tietopyyntöihin ole pystytty vastaamaan lakisääteisessä määräajassa. Tietopyyntöjen tilannetta ja asianhallintaa kartoitettiin syksyn 2024 aikana. Tietopyyntöjen tilanne vaatii edelleen kehittämistä ja toimenpiteitä.

Vuonna 2024 käynnistyneeseen kansliapäällikön Turvaa yhteinen tietomme –toimenpideohjelmaan

liittyen on käynnistynyt Tietopyyntöprosessin organisointi toimialalla –alaprojekti, jonka tavoitteena on kuvata toimialan tietopyyntöprosessit sekä niihin liittyvät roolit ja vastuut vuoden 2025 aikana. Lisäksi pyritään kartoittamaan ohjetarpeet tietopyyntöjen käsittelyssä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tapahtunut merkittäviä muutoksia työn resurssoinnissa, organisoinnissa sekä vastuissa tietosuojaan suhteen.

Resurssoinnin suhteen jo alkuvuodesta toimialan johto päätti lisätä tietosuojaan resurssointia tietosuoja-asiantuntijalla. Kevään 2024 aikana tietosuojaan resurssointia päätettiin lisätä vielä tietosuojajuristilla sekä erityissuunnittelijalla tai hallintoasiantuntijalla, joka tekisi myös tiedonhallinnallisia tehtäviä. Lisäksi loppuvuodesta 2024 tunnistettiin tarve lisätä tietopyyntöjen käsittelijöiden resurssointia ja varauduttiin erillisen tietopyyntöharjoittelijan rekrytoimiseen.

Organisatorisesti suurin vaikutus työssä oli tietosuojatiimin muodostamisella päätöksenteon tuen tiimin sisälle. Näin tietosuojaan työntekijät kerättiin tiiviimmin yhteen ja työtä saatiin koordinoitua tehokkaammin. Lisäksi toimialalla perustettiin tietosuojaan, tietoturvan ja tiedonhallinnan koordinaatioryhmä sekä sen alatyöryhmänä tietosuojaan ja tietoturvan alatyöryhmä. Organisatorisena muutoksena työtä tehosti myös tietopyyntökokonaisuuden irrottaminen tietosuojatiimistä ja sen siirtäminen osaksi tiedonhallintatiimiä ja arkistoa, jossa tietopyyntöjä pystytään käsittelemään kootummin. Siirtoa valmisteltiin 2024 loppuvuodesta, ja se tulee voimaan 2025 alkuvuodesta.

Vastuiden osalta tietosuojaan koordinaatioryhmä ja sen alatyöryhmät on laadittu selventämään tietosuojaan vastuiden tilaa toimialalla ja huolehtimaan niiden toteutumisesta. Vastuuprosessi vaikutustenarvioiden osalta on toimialalla kehitettävä porras-
tetuksi siten, että sovelluksen hyväksyjä määräytyy sovelluksen tai järjestelmän henkilötietojen käsittelyn määrän sekä sen jännönsriskien mukaisesti.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on kaksi tietosuojaan vastuuhenkilöä, jotka ovat juristeja. Toinen vastuuhenkilöistä hoitaa tietosuojaan työtehtäviä päätoimisesti ja toisen vastuuhenkilön työtehtävistä 40 % koostuu tietosuoja-asioista. Jälkimmäinen osuus on ollut pidemmän aikaa käytännössä tätä suurempi. Jatkuvan tilanteen seurauksena vuoden 2024 lopussa hyväksyttiin toimialan tietosuojatyön lisäresurssointi uusilla tehtävillä.

Tietosuojaan vastuuhenkilöt ovat olleet yhteistoimintamenettelyn kohteena. Tietosuojaan vastuuhenkilöt tulevat sijoittumaan 1.1.2025 lukien toimialan uuteen turvallisuus- ja riskienhallintayksikköön yhdessä tietoturvapäällikön kanssa. Toimialan tietoturvapäällikkö toimii tietoturvan asiantuntijana ja tekee tietosuojaan vastuuhenkilöiden kanssa yhteistyötä muun muassa tietosuojaan vaikutustenarviointeihin sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin liittyen.

Tietosuojaan vastuuhenkilön ohjeistavaa ja neuvovaa roolia ei edelleen tunneta riittävästi. Vastuuhenkilön roolia tulee kirkastaa. Pelkkä nimityksen muuttaminen tietosuojaan yhteyshenkilöksi voi ratkaista monia viestinnällisiä haasteita. Myös vaikutustenarviointien ja tietosuojaoselosteiden päivittämiseen liittyviä vastuita tulee edelleen täsmentää kaupunkiyhteisillä ohjeilla, sillä nykyistään dokumentit eivät luotettavasti pysy ajan tasalla.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tietosuojaan vastuuhenkilönä on toiminut osa-aikainen lakimies (65 %). Keväästä 2024 alkaen rekisteriselosteiden ja tietosuoja-asetuksen 30 artiklan mukaisten kuvausten hallinta on siirtynyt hallintoasiantuntijalle. Lisäksi toinen hallintoasiantuntija on alkanut osallistua tietosuojaan vaikutustenarviointeihin osittain. Syksyllä 2024 kummatkin hallintoasiantuntijat ja sopimuslakimies ovat osallistuneet organisaation ulkopuoliseen kattavaan tietosuojakoulutukseen.

Syksyllä 2024 KPMG fasilitoi uuden kirjasto-järjestelmän tietosuojaan vaikutustenarvioinnin asiantuntijapalveluna. Toimialan johto on varannut vuoden 2025 talousarvioon vakanssin ja määrärahan kokopäiväisen tietosuojajuristin palkkaamiseen.

Palvelukeskusliikelaitos (Palke)

Palvelukeskus-liikelaitoksessa resurssit ovat pysyneet ennallaan. Palvelukeskus-liikelaitoksessa (Palvelukeskus Helsingissä) tietosuojan vastuuhenkilönä toimii ICT-projektipäällikkö. Varahenkilöiksi on nimetty ICT-päällikkö ja turvallisuuspäällikkö. Resurssit ovat olleet riittävät Palvelukeskuksen tarpeisiin.

Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

Taloushallintopalveluliikelaitoksella ei ole tapahtunut muita muutoksia vastuissa ja resursseissa vuoden 2024 aikana kuin, että tietosuojatyöhön on tullut mukaan Talpan palkkapalvelut-osastolta kehityspäällikkö.

Rakentamispalveluliikelaitos

Rakentamispalveluliikelaitoksella ei ole tapahtunut muutoksia vastuissa ja resursseissa vuoden 2024 aikana.

Työterveysliikelaitos

Työterveysliikelaitoksen toiminta lakkasi 01.11.2024 alkaen ja tämän jälkeiset liikelaitoksen lakkauttamiseen liittyvät jälkitoimet on suoritettu kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kaupunginkanslian henkilöstöosaston toimintana. Tätä ennen rekisterinpitäjän tehtävät oli delegoitu liikelaitoksen johtokunnalta toimitusjohtajalle ja

Työterveysliikelaitoksen tietosuojan vastuuhenkilönä toimi palvelupäällikkö ja varahenkilönä it-asiantuntija ja yksikönjohtaja. Asiakkaiden tietopyyntöjen käsittelystä vastasi ylilääkäri ja sopimuksiin liittyvistä tietosuoja-asioista hallintopäällikkö. Vastuut ja toimintaohjeet oli kuvattu työterveysliikelaitoksen sähköisessä toiminnanohjausjärjestelmässä.

Tietoturvaloukkausilmoitukset ja niistä aiheutuvat toimenpiteet käsiteltiin kuukausittain johtoryhmässä. Korjaavista toimenpiteistä ja muista tietosuojaan liittyvistä asioista viestittiin henkilöstölle viikkoviestissä, yhteisessä Teams-kanavassa, sähköpostilla sekä toiminta- ja laatujärjestelmässä.

Tarkastusvirasto

Tietosuojan vastuissa ja resursseissa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2024 aikana. Tarkastusviraston tietosuojan vastuuhenkilönä toimii kaupunkitarkastaja, joka toimii viraston controllerin varahenkilönä. Tietosuojan vastuuhenkilön varahenkilönä toimii ICT-kaupunkitarkastaja. Vastuut on kirjattu tietosuoja-asioita hoitavien tehtäväkuvauksiin. Työaikaa tietosuojatyötehtäviin on käytettävissä riittävästi.

4. Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen tietosuoja-asetuksen mukaan

4.1 Rekisteröityjen informointi

Kaupunki kerää henkilötietoja erilaisiin käyttötarkoituksiin. Rekisterinpitäjän on annettava kaikesta henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyille informointi, joista ilmenee tietosuojalainsäädännössä vaaditut tiedot. Tiedot on annettava tiiviisti esitettyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä.

Rekisterinpitäjän on lisäksi helpotettava rekisteröidyn oikeuksien toteuttamista.

Helsingin kaupunki informoi rekisteröityjä henkilötietojen käsittelystä kaupungin internetsivuilla (helsinki.fi/tietosuoja) tai muussa rekisterinpitäjän päättämässä tarkoituksenmukaisessa paikassa, josta informaatio on helposti rekisteröidyn saatavilla, kuten henkilöstön osalta kaupungin intranetissä. Kaupungin julkisilla internetsivuilla annetaan yleisinformaatiota henkilötietojen käsittelystä Helsingin kaupungilla sekä kerrotaan rekisteröidyn oikeuksista ja niiden toteuttamisesta. Lisäksi sivuilla on tietosuojaselosteita, joissa kerrotaan henkilötietojen käsittelystä käsittelykokonaisuuskohtaisesti.

Vuoden 2024 aikana on toteutettu informointiin liittyvää päivittämisprojektia johtuen tietosuoja-asetuksen tulkintakäytännöistä. Aikaisemmin käytössä olleet rekisteriselosteet muutetaan nimikkeiltään tietosuojaselosteiksi. Tietosuojavastaavan havaintojen mukaan informoinnin toteuttamisessa on tulevaisuudelle vielä kehittämistarpeita muun muassa informoinnin saatavuuden, kattavuuden ja ymmärrettävyyden osalta.

Helsingin kaupunki on järjestänyt informoinnin toteuttamisen pitkälti rekisterikohtaisesti,

jolloin henkilötietokokonaisuudet tunnistetaan nimettyjen rekisterien alle. Jokaiselle rekisterille on nimetty rekisterin vastuuhenkilö, joka vastaa omalta osaltaan kyseisen rekisterin tietosuojasta, rekisteröityjen informoinnin lainmukaisuudesta sekä rekisteröityjen tietopyyntöihin vastaamisesta ja muiden rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta. Jokaisella rekisterillä on lisäksi yhteyshenkilö, joka noutaa tiedot rekisteristä. Tietosuojavastaava on havainnut riskin, ettei osaa henkilötietojen käsittelytoimista ole välttämättä tunnistettu kuuluvan yhdenkään nimetyn rekisterin alle. Riskin realisoituessa vaarana on muun muassa, ettei tietosuojalainsäädännön vaatimukset, kuten rekisteröityjen lakisääteinen informointi toteudu täysimääräisesti. Tulevaisuudessa tietosuojavastaava tulee suosittelemaan, että ohjeistukset, dokumentaatio ja muut tietosuojan työvälineet rakennetaan tunnistamaan henkilötietojen käsittelykokonaisuuksia rekisterien sijaan. ”Rekisteri”-termi antaa liian suppean kuvan siitä kohteesta, mihin tietosuojalainsäädännön vaatimukset ulottuvat.

Helsingin kaupungilla on käynnistetty koko kaupungin laajuinen toimenpideohjelma tiedonhallinnan, tietoturvan ja henkilötietojen suojan toteutumisen varmistamiseksi. Osana toimenpideohjelmaa tulee tunnistaa kaikki henkilötietojen käsittely ja varmistaa, että kaikesta on annettu rekisteröidyille riittävä informointi. Toimenpideohjelmassa varmistetaan informoinnin ajantasaisuus myös muutoin. Tietosuojavastaavan tiimi on syksyllä 2024 päivittänyt tietosuojan vastuuhenkilöiden havaintojen perusteella rekisterinpitäjien käyttöön tarjottua tietosuojaselosteen pohjaa ja tukimateriaaleja.

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten nimettyjen rekisterien lukumäärät on lueteltu oheisessa taulukossa:

Rekisterien lukumäärä

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018– 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	25	30	34	41	41	37
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	12	15	16	18	32	29
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	19	19	20	20	20	17
Kaupunkiympäristön toimiala	55	58	59	59	61	66
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	31	34	37	40	45	34
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	1	1	1
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	1	1	2	2	2	3
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	4	4	4	4	4	4
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	1	1	1	1	1	1
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	10	12	12	12		
Tarkastusvirasto	3	3	3	3	3	3
Kaupungilla yhteensä	172	192	203	201	210	195

4.2 Rekisteröidyn oikeuksia koskevat pyynnöt

Rekisteröidyillä on oikeuksia liittyen omiin henkilötietoihinsa ja niiden käsittelyyn. Rekisteröidyillä on muun muassa oikeus tietää käsitelläänkö hänen henkilötietojaan ja mitä henkilötietoja käsitellään sekä pyytää häntä koskevat tiedot itselleen. Lisäksi rekisteröidyillä on oikeus vaatia virheelliset henkilötiedot oikaistavaksi. Muita rekisteröidyn oikeuksia sovelletaan eri tavoin riippuen siitä, mikä on henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Esimerkiksi oikeutta tietojen poistamiseen ei sovelleta, jos laki edellyttää henkilötietojen käsittelyä.

Rekisterinpitäjän velvollisuutena on helpottaa rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä ja varmistaa oikeuksien tehokas toteutuminen. Kaupunki informoi rekisteröidyn oikeuksista ja niiden toteuttamisesta verkkosivuillaan. Jokaisen toimialan, viraston ja liikelaitoksen vastuulla on määritellä rekisteröityjen oikeuksia koskevien pyyntöjen käsittelyyn liittyvät prosessit ja vastuutahot oman toimintansa osalta.

Seuraavissa luvuissa raportoidaan kunkin rekisteröidyn oikeuden osalta kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen tietoon tulleista rekisteröityjen oikeuksia koskevista pyynnöistä.

Kaupungilla on järjestelmiä, joissa rekisteröidyt itse hallitsevat, tarkastavat ja poistavat tietojaan. Nämä rekisteröityjen omat toimet eivät näy tilastoissa.

4.2.1 Oikeus saada pääsy tietoon, henkilötietojen tarkastuspyynnöt

Henkilöllä, jonka henkilötietoja käsitellään kaupungin palveluissa, on oikeus saada kaupungilta vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä. Rekisteröity voi pyytää jäljennökset omista tiedoistaan. Tämän voi tehdä sähköisesti kaupungin internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake kaupungin kirjaamoon tai erikseen määriteltyjen toimialojen palvelupisteisiin.

Henkilötietojen tarkastuspyynnöt ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	11	5	9	4	8	15
Kieltäytymiset	0	0	0	1	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala¹						
Pyynnöt	993	1 168	1 642	1 378	1 631	1 776
Kieltäytymiset	0	5	15	81	49	23
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala²						
Pyynnöt	56	110	236	333	291	1 772
Kieltäytymiset	0	0	1	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala³						
Pyynnöt	12	12	4	7	7	20
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	4
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	0	1	0	4	5	9
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)⁴						
Pyynnöt	0	3	0	3	8	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)						
Pyynnöt	0	1	4	4	12	36
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)						
Pyynnöt	0	0	0	0	3	5
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	43	8	23	20	9	16
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tarkastusvirasto⁵						
Pyynnöt	0	0	0	0	2	8
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	1 117	1 322	1 924	1 764	1 976	4 288
Kieltäytymiset	0	5	16	82	49	27

¹ Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla suurinta osaa pyynnöistä ei rekisteröidä, eikä näistä ole tilastotietoa. Ilmoitetut luvut koskevat Tiedonhallinta ja arkkitehtuuri -yksikössä käsiteltyjä tarkastuspyyntöjä. Vuoden 2024 luvut sisältävät ensimmäistä kertaa terveyden ja sosiaalihuollon keskusarkistossa käsiteltyjen tarkastuspyyntöjen määrät. Omia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pyydettiin myös julkisuuslain mukaan. Julkisuuslain mukaisia omiin henkilötietoihin kohdistuvia tietopyyntöjä saapui 2 555 kpl vuonna 2024.

² Merkittävästi kasvanut määrä johtuu tietomurrosta ja sen aiheuttaneista tietopyynnöistä. Tarkastuspyyntöjen kokonaismäärästä tietomurtoon liittyviä tarkastuspyyntöjä oli 1220 kpl. Julkisuuslain mukaisia omiin henkilötietoihin kohdistuvia tietopyyntöjä saapui 627 kpl vuonna 2024.

³ Rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen liittyvää pyyntöprosessia ja ohjeistusta tulee selkeyttää ja käytännön vastaamisen vastuita kirkastaa. Tältä osin on syytä huomioida, että rekisteröidyn pyynnöt voidaan toteuttaa paremmin, kun rekisteröity kertoo mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi, mitä kaupungin palveluita hän on käyttänyt. Tällöin pyyntö ohjattaisiin ensisijaisesti vain tämän palvelun käsiteltäväksi.

Suuren määrän rekisteröityä koskevia tietoja käsittelevä rekisterinpitäjä voi pyytää rekisteröityä täsmentämään, mitä tietoja tai käsittelyä pyyntö koskee, ennen kuin tiedot toimitetaan (ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 63 kappale). Kyseisen mahdollisuuden käyttöä ei ole kaupungilla käytännössä ohjeistettu. Tämän toimen ei ole tarkoitus rajoittaa rekisteröidyn oikeuksien käyttöä, vaan varmistaa oikeuksien tosiasiallinen toteutuminen, kun esimerkiksi tarkastuspyyntöihin pystytään antamaan täydellisempiä vastauksia tiedoista, joista rekisteröity on oikeasti kiinnostunut.

Uutena ilmiönä toimialalla on ollut avoimet Sotepen lomakkeilla tehdyt lokitietopyynnöt ja henkilötietojen pyytäminen vapaamuotoisesti pelkän nimen perusteella. Nämä tilanteet ovat johtaneet lisätietopyynnöistä ja avustamisesta huolimatta kieltäytymiseen.

⁴ Pyynnöt kuuluvat Sotepen tietopyyntöihin, tiedot Sotepe pyytää Palvelukeskuksen järjestelmäpäälliköiltä.

⁵ Tarkastusvirastossa ei ollut pyydettyjä henkilötietoja. Pyynnöt oli osoitettu epähuomiossa tarkastusvirastolle.

4.2.2 Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnöt

Henkilöllä on oikeus vaatia, että kaupunki oikaisee häntä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot

ilman aiheutonta viivytystä. Vaatimuksen voi tehdä sähköisesti kaupungin internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake kaupungin kirjaamoon tai erikseen määriteltyjen toimialojen palvelupisteisiin.

Henkilötietojen oikaisupyynnöt ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	2	2	1	0	1	1
Kieltäytymiset	0	1	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala¹						
Pyynnöt	180	364	167	147	204	198
Kieltäytymiset	0	198	18	27	9	9
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala						
Pyynnöt	2	3	4	3	5	4
Kieltäytymiset	0	1	1	0	0	2
Kaupunkiympäristön toimiala						
Pyynnöt	2	1	3	1	1	2
Kieltäytymiset	0	0	0	0	1	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	1
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	9	3	14	25	16	10
Kieltäytymiset	0	0	1	0	2	0

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)						
Pyynnöt	0	0	0	0	-	-
Kieltäytymiset	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	195	373	189	176	227	243
Kieltäytymiset	0	200	20	27	12	11

¹ Oikaisupyynnöitä käsitellään myös suoraan toimipisteissä. Ilmoitetut luvut ovat toimialan yhteisissä palveluissa Tiedonhallinta- ja arkkitehtuuri -yksikössä käsitellyt oikaisupyynnöt. Suoraan palvelukokonaisuuksissa käsitellyistä oikaisuvaatimuksista ja näiden ratkaisuista ei systemaattisesti kerätä tietoa. Asiankäsittelyjärjestelmän (ja rekisteröinnin) puutteen vuoksi tilastoja ei saada.

4.2.3 Oikeus tietojen poistamiseen, poistopyynnöt

Joissakin poikkeustapauksissa, esimerkiksi jos tietojen käsittely on perustunut henkilön suostumukseen ja henkilö peruuttaa suostumuksensa,

henkilöllä on oikeus saada tietonsa poistetuiksi eli tulla unohdetuksi. Oikeutta tietojen poistamiseen ei ole, jos laki edellyttää henkilötietojen käsittelyä tai jos käsittely liittyy yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai kaupungille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseen.

Henkilötietojen poistopyynnöt ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	1
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala						
Pyynnöt	Muutama tarkka, tilastointi puuttuu	0	0	0	0	1
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	1
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala						
Pyynnöt	7	2	1	0	0	4
Kieltäytymiset	0	2	0	0	0	2
Kaupunkiympäristön toimiala						
Pyynnöt	3	2	0	0	0	2
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	1	0	0	0	0	2
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	1
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	1
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	0	2	0	1	0	1
Kieltäytymiset	0	0	0	1	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Tarkastusvirasto						
Pyynnöt	noin 15	6	1	1	0	12
Kieltäytymiset	0	2	0	1	0	4
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	noin 15	6	1	1	0	12
Kieltäytymiset	0	2	0	1	0	4

Tietosuojavastaavan kommentti

Helsingin kaupungin käytössä ei ole ollut omaa lomakettaan henkilötietojen poistopyynnöille. Lomaketta ei ole tehty, sillä alkuun on lähdetty ajatuksesta, että kaupungilla käsitellään pääasiassa lakisääteisen veloitteen perusteella. Tietosuojavastaavan havainnon mukaan kaupungilla käsitellään henkilötietoja kuitenkin muunkin käsittelyperusteen nojalla. Tästä syystä oma lomakkeensa henkilötietojen poistopyynnöille on otettava käyttöön ja saatettava rekisteröityjen saataville. Tietosuojavastaavan tiimistä on pyritty edistämään asiaa loppuvuodesta 2024.

4.2.4 Oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen

Henkilöllä voi tietyissä tilanteissa olla oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.

Käytännössä henkilötietojen käsittelyn rajoittaminen merkitsee sitä, että henkilötietoja ei käytetä operatiiviseen toimintaan muttei myöskään poisteta rajoitusaikana.

Henkilötietojen käsittelyn rajoittamispyynnöt ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)						
Pyynnöt	0	0	0	0	-	-
Kieltäytymiset	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

4.2.5 Oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä

Henkilöllä on oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä silloinkin, kun käsittely perustuu yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai kaupungille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseen. Sama oikeus on silloin, kun käsittely

perustuu rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettuun etuun. Tässä tapauksessa tietoja voidaan käsitellä edelleen vain, jos käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, jonka kaupunki voi osoittaa. Käsittelyä saa jatkaa myös, jos käsittely on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Vastustamisoikeus ei koske tilanteita, joissa henkilötietojen käsittely perustuu kaupungin lakisääteiseen veloitteeseen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeus vastustaa ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	2
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)						
Pyynnöt	0	0	0	0	-	-
Kieltäytymiset	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	2
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

4.2.6 Oikeus riitauttaa automaattinen yksittäispäätös

Henkilöllä on oikeus olla joutumatta automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvan päätöksen kohteeksi, jos päätöksestä

aiheutuu hänelle oikeudellisia vaikutuksia tai se vaikuttaa häneen muulla vastaavalla tavalla merkittävästi. Tällaista automaattista päätöksentekoa on esimerkiksi profilointi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeus riitauttaa automaattinen yksittäispäätös ja kieltäytymiset toimialoittain 2018–2024

Toimiala/virasto/liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	2
Kaupunkiympäristön toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)¹						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)²						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

¹ Taloushallintopalveluliikelaitoksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä.

² Rakentamispalveluliikelaitoksella ei tehdä automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvia päätöksiä.

Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)						
Pyynnöt	0	0	0	0	-	-
Kieltäytymiset	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä						
Pyynnöt	0	0	0	0	0	0
Kieltäytymiset	0	0	0	0	0	0

5. Tietopyynnöt sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta ja Työterveysliikelaitoksesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas-tietojen käsittelystä annetun lain 11 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada tietää, kuka on käsitellyt hänen tietojaan.

Lisäksi kuolleen henkilön elinaikana annettua sosiaali- tai terveystietoa koskevia tietoja saa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen

käsittelystä annetun lain 52 §:n mukaan perustellusta kirjallisesta hakemuksesta antaa sille, joka tarvitsee tietoja tärkeiden etujensa tai oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten. Henkilön on mahdollista pyytää sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta ja Työterveys Helsingistä lokitietojaan tai tietoja vainajasta. Oheisessa taulukossa on näiden tietopyyntöjen lukumäärät:

Toimiala/virasto/ liikelaitos	2021		2022		2023		2024	
	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	254	126	421	152	399	152	504	135
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	5	-	5	1	7	0	5	0

Vuonna 2024 tietoon tulleet tietoturvaloukkaukset, erityisesti henkilöstön urkintatapaukset, näkyvät piikkiä saapuneissa lokitietopyyntöissä sekä näihin liittyvissä selvityspyynnöissä.

6. Selosteet käsittelytoimista

Rekisterinpitäjän on ylläpidettävä selosteita käsittelytoimista (tietosuoja-asetuksen 30 artiklan mukaiset selosteet). Selosteet käsittelytoimista ovat yleisiä kuvauksia siitä, miten rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja. Selosteet käsittelytoimista laaditaan kaupungin sisäiseen käyttöön työvälineeksi

- rekisterin tai palvelukokonaisuuden nimi
- rekisterinpitäjä ja yhteystiedot
- tietosuojavastaava ja hänen yhteystietonsa
- henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset
- kuvaus rekisteröityjen ryhmistä
- kuvaus henkilötietoryhmistä

Alla on toimialojen, liikelaitosten ja virastojen havainnot käsittelytoimien selosteisiin ja niiden päivittämiseen liittyen vuodelta 2024.

Kaupunginkanslia

Osana kanslian tietosuojaprosessien kehittämistyötä tietosuoja-asiantuntijat kävivät läpi kanslian vastuulla olevat käsittelytoimien selosteet. Läpikäynnin myötä havaittiin, että osittain selosteiden säilytyspaikan vuoksi selosteita ei päivitetä riittävän aktiivisesti, jolloin esimerkiksi kaikkia tiedon sijainteja ei ole kuvattu riittävällä tasolla.

Kansliapäällikön toimenpideohjelmaan liittyen tietosuoja-asiantuntijat laativat ohjepaketin, jossa kerrottiin käytännön tasolla, miten ja milloin käsittelytoimien ja tietosuoja-selosteita pitää päivittää. Kanslian tietosuojan vastuhenkilöt ovat olleet tukena päivitystyössä.

Tunnistetuissa käsittelytoimien kokonaisuuksissa ei ole tunnistettu merkittäviä muutoksia vuoden 2024 aikana. Henkilötietojen käsittelytoimien selosteiden ylläpitämisen prosessissa on

henkilötiedon käsittelyn hallitsemiseksi. Myös valvontaviranomaisella on oikeus pyytää käsittelytoimien seloste saatavilleen valvontatoimintaansa varten. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tietosuojan vastuhenkilöt koordinoivat selosteiden laatimista. Selosteissa kerrotaan:

- vastaanottajaryhmät
- tietojen säilytysajat
- kuvaus teknisistä ja organisatorisista turvatoimista
- tieto henkilötietojen säännönmukaisista luovutuksista EU/ETA-alueen ulkopuolelle
- viittaus henkilötietojen käsittelijän kanssa solmittuun käsittelyä koskevaan sopimukseen.

havaittu parantamisen varaa ja prosessia tullaan kehittämään vuoden 2025 aikana.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Käsittelytoimia koskevien selosteiden päivittämistarve on tunnistettu ja ne tullaan päivittämään osana kansliapäällikön asettamaa tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelmaa (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma).

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Käsittelytoimia koskevien selosteiden päivittämistarve on tunnistettu ja ne tullaan päivittämään osana kansliapäällikön asettamaa tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelmaa (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma). Päivitys tehdään tietosuojan, tietoturvan ja tiedonhallinnan koordinaatiotyöryhmän tietosuojan ja tietoturvan alatyöryhmässä. Päivitystyö on aloitettu vuoden 2024 loppupuolella.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvän aikaa tunnistettu käsittelytoimien selosteiden päivitystarve. Selosteiden päivitystyö tullaan tekemään

Alla on toimialojen, liikelaitosten ja virastojen havainnot käsittelytoimien selosteisiin ja niiden päivittämiseen liittyen vuodelta 2024.

Kaupunginkanslia

Osana kanslian tietosuojaprosessien kehittämistyötä tietosuoja-asiantuntijat kävivät läpi kanslian vastuulla olevat käsittelytoimien selosteet. Läpikäynnin myötä havaittiin, että osittain selosteiden säilytyspaikan vuoksi selosteita ei päivitetä riittävän aktiivisesti, jolloin esimerkiksi kaikkia tiedon sijainteja ei ole kuvattu riittävällä tasolla.

Kansliapäällikön toimenpideohjelmaan liittyen tietosuoja-asiantuntijat laativat ohjepaketin, jossa kerrottiin käytännön tasolla, miten ja milloin käsittelytoimien ja tietosuoja-selosteita pitää päivittää. Kanslian tietosuojan vastuuhenkilöt ovat olleet tukena päivitystyössä.

Tunnistetuissa käsittelytoimien kokonaisuuksissa ei ole tunnistettu merkittäviä muutoksia vuoden 2024 aikana. Henkilötietojen käsittelytoimien selosteiden ylläpitämisen prosessissa on havaittu parantamisen varaa ja prosessia tullaan kehittämään vuoden 2025 aikana.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Käsittelytoimia koskevien selosteiden päivittämistarve on tunnistettu ja ne tullaan päivittämään osana kansliapäällikön asettamaa tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelmaa (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma).

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Käsittelytoimia koskevien selosteiden päivittämistarve on tunnistettu ja ne tullaan päivittämään osana kansliapäällikön asettamaa tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelmaa (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma). Päivitys tehdään tietosuojan, tietoturvan ja tiedonhallinnan koordinaatiotyöryhmän tietosuojan ja tietoturvan alatyöryhmässä. Päivitystyö on aloitettu vuoden 2024 loppupuolella.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvän aikaa tunnistettu käsittelytoimien selosteiden päivitystarve.

Selosteiden päivitystyö tullaan tekemään kansliapäällikön asettaman Turvaa yhteinen tietomme -toimenpideohjelman puitteissa vuoden 2025 aikana. Tässä yhteydessä on lisäksi tunnistettu tarve kirkastaa vastuutahoa, kuka jatkossa huolehtii käsittelytoimien selosteiden ajantasaisuudesta. Prosessit koskien käsittelytoimien selostetta on tarkoitus sitoa kiinteämmin siihen organisaation osaan, joka kyseisestä käsittelystä vastaa. Tietosuojan vastuuhenkilöt eivät yleensä voi itse tietää, onko esimerkiksi listaus käytetyistä tietojärjestelmistä sekä niiden teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä ajan tasalla.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Vuonna 2024 käsittelytoimien kuvaukset käytiin läpi ja todettiin, että ne on uusittava vastaamaan tarkoitustaan. Nykyisissä käsittelytoimien kuvauksissa ei ole riittävää teknistä informaatiota, eikä niissä ole huomioitu käsittelijöiden (esim. järjestelmätoimittajien) suorittamaa henkilötietojen käsittelyä. Tätä on kuvattu jonkin verran sopimusten yhteydessä tehtävällä Toimittajan Käsittelytoimien kuvauksella, mutta tiedot eivät kata kaikkia Kuvan henkilörekistereitä ja ovat erillään käsittelytoimien kuvauksista. Päivitystyö tullaan aloittamaan vuoden 2025 aikana.

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)

Käsittelytoimen kuvauksia päivitetään parhaillaan, koskien myös vanhempia järjestelmiä.

Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

Taloushallintopalveluliikelaitoksen osalta tuotantosovelluksia koskevien käsittelytoimien selosteissa ei ole tehty havaintoja vuoden 2024 aikana, vakiintunut tilanne on pysynyt ennallaan aikaisempien vuosien lailla.

Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Rakentamispalveluliikelaitoksen omia tuotantosovelluksia koskevien käsittelytoimien selosteissa ei ole tehty havaintoja vuoden 2024 aikana, vakiintunut tilanne on pysynyt ennallaan aikaisempien vuosien lailla.

Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)

Työterveys Helsinki valmistautui vuonna 2024

toiminnan ja liikelaitoksen lakkauttamiseen, joten toiminnassa ei tehty merkittäviä muutoksia.

Tarkastusvirasto

Käsittelytoimia koskevien selosteiden päivittämistarve on tunnistettu, ja ne tullaan päivittämään osana kansliapäällikön asettamaa tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelmaa (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma) vuoden 2025 aikana.

Tietosuojavastaavan havainnot

Tietosuojavastaavan havaintojen mukaan käsittelytoimien selosteiden kattavuus ja ajantasaisuus vaihtelee. Osa henkilötietojen käsittelystä voi olla myös jäänyt käsittelytoimien selosteiden ulkopuolelle, jos niitä ei ole tunnistettu osaksi yhtäkään rekisteriä. Kaupungin on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikesta henkilötietojen käsittelystä on olemassa jatkuvasti päivittyvät, kattavat ja ajantasaiset käsittelytoimien selosteet.

Kansliapäällikön kesällä 2024 käynnistämän toimenpideohjelman tiedonhallinnan, tietoturvan ja henkilötietojen suojan toteutumisen varmistamiseksi

osana, on päivittää käsittelytoimien selosteet ajantasaiseksi. Kaupunki on näin tarttunut edellä kuvattuun ongelmaan ja jokaisella toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa tulee toimenpideohjelman yhteydessä päivittää käsittelytoimien selosteet kaiken henkilötiedon osalta. Tietosuojavastaavan tiimi ja kanslian tietosuojan vastuhenkilöt ovat syksyllä 2024 ryhtyneet päivittämään rekisterinpitäjien käyttöön laadittuja käsittelytoimien selosteita koskevia pohjia ja tukimateriaaleja.

Vuonna 2024 on aloitettu pohdinta käsittelytoimien selosteiden ajantasaisena pysymisestä ja asiaan liittyvistä vastuista. Tietosuojavastaava suosittaa, että tietosuojan vastuhenkilöiden roolia käsittelytoimien selosteiden osalta selkeytetään. Roolista tulisi viestiä siten, että tietosuojan vastuhenkilöt koordinoivat ja antavat tukea, mutta he eivät varsinaisesti vastaa niiden laatimisesta tai sisällöstä. Käsittelytoimien selosteen laatimisesta ja sisällöstä vastaavat ne tahot, jotka muutoinkin vastaavat kyseisestä henkilötietojen käsittelykokonaisuudesta.

7. Tietoturva

Tietoturva liittyy läheisesti tietosuojaan. Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Tietoturvatyötoimenpiteet, kuten käyttöoikeuksien hallinta ja käyttöoikeusrajaukset, järjestelmälokitukset, auditoinnit sekä kyky taata järjestelmien ja palveluiden jatkuva luottamuksellisuus, eheys, käytettävyys ja vikasietoisuus sekä kyky palauttaa nopeasti tietojen saatavuus ja pääsy tietoihin fyysisen tai teknisen vian sattuessa ovat teknisiä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan tietosuojan toteutuminen.

Kukin toimiala, virasto ja liikelaitos vastaa siitä, että tietoturvan taso niiden henkilötietojen käsittelyssä

on riittävä. Lisäksi toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on oltava nimetty vastuhenkilö myös tietoturva-asioissa sekä riittävät sijaishenkilöt.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta, miten tietoturvaa koskevat vastuut on toteutettu ja minkälaisia havainnot ja tietoturvatyöstä on tehty, sekä minkä verran tietojärjestelmissä on ollut suunnittelemattomia käyttökatkoja, joilla on ollut merkittävää vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn. Tämän tietotilinpäätöksen tietoturvaa koskeviin osioihin on koottu katsauksia erinäisistä tietosuojan toteutumisen kannalta merkittävistä tietoturvan tekijöistä. Varsinainen tietoturva-asoiden raportointi tapahtuu kaupungin ja sen eri organisaatioiden erillisten prosessien mukaisesti.

7.1 Tietoturvavastuut sekä havaintoja tietoturvatyöstä

Kaupunginkanslia

Tietoturvan vastuiden tarkentaminen on kuvattu uudistetuissa tietoturvalinjaauksissa. Tietoturvalinjausten hyväksyntä tapahtuu vuoden 2025 alussa, mutta linjausten uudistaminen on tehty vuoden 2024 aikana.

Keskeisiä uudistuksia vuonna 2024 oli tietoturvakäsikirjan julkaiseminen. Se on jokaiselle käyttäjälle tarkoitettu käsikirja, josta saa sekä kokonaiskuvaa tietoturvan toteuttamisesta Helsingin kaupungissa, että käytännön ohjeita esim. tietoturvan poikkeamatilanteissa. Toisena uudistuksena oli edellä mainittu tietoturvalinjausten uudistus. Uudistuksen tarkoituksena oli selventää vastuita, parantaa luettavuutta ja selkeyttää linjausten rakennetta. Lisäksi nostettiin esiin jokaisen työntekijän tarve ja oikeus saada tietoturvakoulutusta. Tietoturvalinjauksiin liittyy ja niitä tukee tietosuojalinjaukset, jatkuvuuden hallinnan käsikirja sekä arkkitehtuuriperiaatteet. Koulutusten osalta DigiABC uudistettiin ja sen suorittamisesta vastuutettiin esihenkilöt, joiden pitää varmistaa alaistensa suorittaneen DigiABC:n kahden vuoden välein tai suurten muutosten, kuten lainsäädännön, jälkeen.

Vuoden 2024 keskeinen tietoturvatapahtuma oli Kaskon toimialan tietomurto vappuna 2024. Sen myötä aloitettiin kansliapäällikön toimenpideohjelma, jossa yhtenä osana on tietoturva-johtamisen muutoshanke, jolla vahvistetaan niin keskushallinnon kuin toimialojenkin tietoturvan johtamista ja hallintaa. Toimenpideohjelma aloitettiin 2024 kesällä, mutta tietoturva-johtamisen muutosohjelman aikataulu on 2025–2028.

DigiHelsinki vastaa olemassa olevien sopimusten mukaisesti valvonnassaan ja hallinnassaan olevista kaupungin It-ympäristön taustalla toimivista tietoliikenneverkoista, konesalipalveluista ja ICT-ympäristöstä järjestelmineen. Sen tehtävänä on varmistaa toimiva, yhtenäinen ja turvallinen työskentely.

Tietoturva- ja suojavastuut koskevat DigiHelsingin sopimusten mukaisia valvonnassaan ja hallinnassaan olevia palveluita. DigiHelsingin

henkilökunnan lisäksi kaupunkitason ryhmillä on tärkeä rooli tietoturvan toteuttamisessa.

DigiHelsingin Tietoturva perustuu tietoturvapoliittikkaan, joka on kaupungin tietoturvalinjausten mukainen. Tietoturvatyötä ohjaa ja johtaa tietoturva-asiantuntija yhteistyössä johtoryhmän kanssa. Tietoturvan vastuut jakautuvat päälliköille, palvelupäälliköille ja palvelusta vastaaville asiantuntijoille. Vastuunjako on määritelty politiikassa sekä sisäisissä ohjeissa

Jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaisesti DigiHelsinki laatii tietoturvasuunnitelman vuoden 2025 aikana. Tämän suunnitelman tarkoituksena on tukea ja edistää tietoturvapoliitikassa määriteltyjen osa-alueiden kehittämistä ja toimeenpanoa yhteistyössä Kaupungin toimialojen ja yksiköiden kanssa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Jatkuvat palvelut ja sovellustukiyksikköön perustettiin helmikuussa 2024 organisaatiomuutoksen yhteydessä tietoturvapäällikön vetämä tieturvatiimi, jossa työskentelee tietoturvapäällikön lisäksi 2 vakinaista tietoturva-asiantuntijaa.

Toimiala on 2024 ottanut käyttöön toimintaohje TOIMO47:n ja THL:n määräyksen 3/2024 mukaisen tietoturvasuunnitelman, jonka käyttötarkoitus on täyttää asiakastietolain (703/2024) 77 §:n ja 78 §:n sekä THL:n määräyksen 3/2024 mukaiset velvoitteet. Tietoturvasuunnitelmaan lisättiin vuoden 2024 aikana tietoturvan hallintajärjestelmän laajuuden kuvaus, toimialan tietoturvalinjaus ja tietoturvalinjan mukainen tietoturvariskien hallintaprosessi.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoturvariskien hallintaprosessi on 2-vaiheinen:

1. Operatiiviset ja järjestelmätason tietoturvariskit
2. Prosessi-, teknologia- ja organisaatiotason riskit

Ensimmäisen tason riskienhallintaan otettiin käyttöön vuoden 2024 aikana uusi (THL 3/2024-vaatimuksen mukainen) tietoturvan kypsyiden ja matalan kypsyiden muodostamien

riskien käsittelyyn tarkoitettu työkalu, jonka vaatimuskriteeristöön liitetty riski- ja hallinta-keinokirjasto otettiin käyttöön vuoden aikana.

Vuoden 2024 aikana on tietoturvan kypsyys- ja riskiarvioinnit suoritettu kaikkien tietosuojan vaikutustenarviointien yhteydessä, jossa teknisten ja hallinnollisten tietoturvan suojaustoimien toteutumista on ollut syytä (esimerkiksi lain, asetusten ja viranomaismääräysten vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi) arvioida tarkemmalla tasolla. Laajoja tietoturvan kypsyys- ja riskiarviointeja tehtiin myös palvelun tai teknologian erityispiirteiden mukaisilla, tarkoitusta varten muokatuilla kriteeristöllä mm. prosessiautomaatiota mahdollistavaan toteutukseen, vanhusten palveluasumisen prosesseja tukeviin järjestelmiin ja tietojohdamisen kehityshankkeen yhteydessä.

Toisen tason tietoturvariskienhallintaan liittyvä raportti toimitettiin vuoden aikana toimialan ja kanslian johdolle.

Vuoden 2024 aikana suoritettiin 3. osapuolen toteuttamia tietoturva-arviointeja ja auditointeja järjestelmätoteutuksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

Vuoden 2024 keväällä aloitettiin projekti toimialan tietoturvapoikkeamien hallintaprosessin kehittämiseksi. Projekti jatkuu vuosien 2024–2025 aikana. Projekti on osa vuonna 2023 alkanutta, ja vuonna 2025 jatkuvaa, ISO 27001-standardin mukaisen, toimialan tietoturvan hallintajärjestelmän kehityshanketta. ISO 27001-vaatimustenmukaisuuden kehittäminen on myös NIS2-vaatimustenmukaisuuden kehittämistä. Sotepe on NIS2-direktiivin mukainen keskeinen toimijoita. Vuoden aikana toteutettiin yleisen ISO 27001-vaatimustenmukaisuuden GAP-analyysiä osana Turvaa yhteinen tietomme -toimenpideohjelmaa ja toimitettiin projektin ohjausryhmälle 17 kappaletta projektin edistymisen kausiraportteja.

Osana tietoturvan hallintajärjestelmän kehityshanketta aloitettiin kriittisten sotepe tietojärjestelmien toipumissuunnitelmien ja kriittisyysluokittelun päivittäminen ja kehittäminen, lokienhallintalinjausten ja lokienhallinnan kehittäminen sekä vaatimusmäärittelyprosessin kehittäminen. Tämä kehitys jatkuu vuoden 2025 aikana.

Tietoturvatimi osallistui tietoturva-asiantuntijana kaupungin tietosuojan vaikutustenarviointiprosessin kehitykseen, sekä toimialan tiedonhallinta- ja arkki-tehtuuriryhmien työryhmätoimintaan ja työpajoihin.

Jokainen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan työntekijä suoritti kaupungin yhteisen tietoturva-, tietosuoja- ja tiedonhallintakoulutuksen (”DigiABC”) vuoden 2024 aikana. Jokainen työntekijä, jolla on pääsy potilas- ja asiakastietoihin, on suorittanut potilas- ja asiakastietojärjestelmien käyttöoikeuksien saamiseksi edellytettävät koulutukset.

Toimialan tietoturva- ja tietosuojatiimin yhteistyötä kehitettiin jatkuvilla yhteistyöpalavereilla koko vuoden 2024 ajan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tietoturvan suhteen tietoturvan valvontapalvelu otettiin käyttöön. Operatiivisten ICT-tehtävien siirron valmistelua DigiHelsinkiin ja Kanslian strategiasastolle aloitettiin. Kaskon tietoturvan tasosta on käynnistetty kartoitustyö.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupungin ympäristön toimialan Kehittämis- ja digitalisaatiopalvelu organisoitiin uudelleen loppuvuonna 2024, mistä käytiin muutosneuvottelut. Tietoturvapäällikön tehtävä siirrettiin Digitalisaatio- ja kehittämisspalvelusta Laki- ja hallintopalvelujen uuteen Turvallisuus- ja riskienhallintayksikköön. Uusi yksikkö vastaa kokonaisvaltaisesta turvallisuuden hallinnasta toimialalla. Yksikössä on tietoturvan lisäksi vastuuhenkilöt tietosuojalle, organisaatioturvallisuudelle, tilaturvallisuudelle ja valmiusasioille. Kaupunkiympäristön turvallisuuspäällikkö vastaa Helsingin kaupungin kiinteistöjen tilaturvallisuuden hallinnasta.

Tietoturvapäällikkö koordinoi tietoturvan ja kyberturvallisuuden toimenpiteitä toimialalla ja muodostaa niiden yleiskuvan. Riskienhallintakäytäntöjä uudistetaan vuodelle 2025: tietoturvapäällikkö raportoi tietoturvariskit säännöllisissä katselmoinneissa kaupunkiympäristön johtoryhmälle.

Toimiala toteutti vuoden aikana 2024 uudet salassa pidettävän tiedon käsittelyohjeet sekä rakennusautomaation tietoturvaohjeet.

Toimiala uudisti turvallisuusselvityskäytännöt ulkopuolisten yritysten etäyhteyksiä varten.

Toimialalla on käytössä ICT-projektimalli, jolla huolehditaan tietoturva vaatimusten toteutumisesta järjestelmähankinnoissa ja ICT-kehitysprojekteissa. Toimiala tilasi vuoden aikana useita kolmannen osapuolen tietoturva-auditointeja. Tietoturva-auditointi ja penetraatiotestaukset ovat osa ICT-projektimallia. Löydettyjen haavoittuvuuksien ja puutteiden korjaamista seurataan säännöllisesti. Lisäksi Helsingin kaupungin sisäinen tarkastus suoritti alkuvuodesta 2024 toimialalle yhden hallinnollisen kyberturvallisuusauditoinnin, jossa tehtyä havaintoja ja puutteita on korjattu vuoden 2024 aikana.

Jokainen kaupunkiympäristön toimialan työntekijä suoritti kaupungin yhteisen tietoturva-, tietosuoja- ja tiedonhallintakoulutuksen ("DigiABC") lokakuun 2024 loppuun mennessä. Toimiala on tunnistanut kaupungin yhteisen koulutuksen olevan riittämätöntä, ja suunnittelee toimialan oman koulutuksen toteuttamista vuoden 2025 aikana.

Toimialan järjestelmien omistajat vastaavat tietoturvatyökalujen toteuttamista omistamissaan järjestelmissään, hyödyntäen yhteistyötä tietoturvapääallikön kanssa. Tietoturvapääallikkö koordinoi tietoturvatarkastusten- ja testausten järjestämistä.

Toimiala toteutti vuoden 2023 lopulla uuden häiriöhallintaprosessin ja häiriöiden raportointikäytännöt. 2024 häiriöraportointiin kategorisoitiin myös tietoturvahäiriöt. Toimiala ylläpitää häiriöhallinnan lisäksi omia järjestelmä- ja ICT-projektisalkkuja. Järjestelmäsalkkuun kuuluu järjestelmien kriittisyysluokittelu ja oleellisen tietoturvatiedon kerääminen. Järjestelmäsalkkuun ollaan tekemässä merkittäviä uudistuksia vuoden 2025 aikana.

Helsingin kaupungin yhteiseen hel.fi-domainiin kohdistui vuoden 2024 aikana useista palvelunestohyökkäyksiä, joiden takia myös kaupunkiympäristön toimialan palveluihin tuli käyttökatkoja. Palvelunestohyökkäykset kestivät vain joitakin tunteja, eivätkä hankaloittaneet mainittavasti toimialan toimintaa.

Marraskuussa 2024 kaupunkiympäristön pysäköinnin verkkokaupassa oli merkittävä 5 vuorokautta kestänyt häiriö, joka esti asiakkaita ostamasta asukaspysäköintitunnuksia. Tämä häiriö liittyi virheeseen väestötietojärjestelmän integraatiossa.

Toimiala osallistui vuonna 2024 Digi- ja väestöviraston järjestämään Taisto-harjoitukseen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Tietoturvan vuotta 2024 leimasi luonnollisesti vahvasti Kaskon tietomurto ja sen tiimoilta Turvaa yhteinen tietomme-projekti, mihin tietoturvakin on liittynyt monin osin.

Projektiin liittyen suoritettiin mittava (henkilö) tietojen tallennuksen ja käsittelyn kartoitus, henkilökunnan tietoturvan/suojan ohjeistusta ja tietoisuutta, levypintojen siivousta ja uudelleen organisointia ja riskikartoitusta tietoturvaan liittyen. Projektin läpiviemiseksi perustetun työryhmän toiminta on kehittänyt merkittävästi tietoturvan, tietosuojan ja tiedonhallinnan yhteistyötä toimialalla.

Vuoden aikana on edelleen kehitetty hankintaprosessin tietoturva vaatimusten varmentamista ja kehittämistä, aloitettu ICT-järjestelmien elinkaari prosessien kehittäminen, tarkennettu järjestelmäluetteloa ja siihen liittyvää kriittisyysarviointia ja kehitetty jatkuvuudenhallintaa.

Toimialalla valmistellaan henkilöstölle vuodelle 2025 laajempaa ja tehtäviin tarkemmin räätälöityä koulutuspaketteja sekä kehitetään viestintää tietoturvaan monella tasolla.

Toimiala valmistelee vuodelle 2025 lisäresurssointeja tietoturvaan.

Palvelukeskusliikelaite

Palvelukeskuksessa ei ole tapahtunut muutoksia vastuissa vuoden 2024 aikana.

Olemassa olevia ohjeistuksia ei ole muutettu, Palvelukeskuksessa on koko ajan ollut tiukat

ohjeistukset henkilötiedon käsittelystä, eritoten arkaluonteinen henkilötieto on huomioitu erikseen.

Sotepelle kuuluvaa historiatietoa on pyritty suojaamaan erityistoimin, kunnes tiedot saadaan siirrettyä Sotepen arkistointiin, odottaa edelleen Arja-projektin edistymistä. Tietoja on vuodesta 2012 alkaen.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksen osalta vuoden 2024 tietoturvakäytännön ei ole tullut muutoksia. Tietoturvatyössä vuonna 2024 on noudatettu kaupungin antamia linjauksia. Talpan tietoturvasuunnitelmaa on päivitetty ja kartoitettu tietoturvariskit kansliapäällikön toimenpideohjelman mukaisesti.

Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Vuoden 2024 vastuusiin ei ole tullut muutoksia. Tietoturvatyössä vuonna 2024 on noudatettu kaupungin antamia linjauksia.

Työterveysliikelaitos

Tietoturvaa toteutettiin kaupunkiyhteisten linjausten ja ohjeiden mukaisesti. Tietoturvallisuudessa päätoimijana oli Työterveyden IT-asiantuntija. Tietoturva-asioissa konsultoitui tarvittaessa kaupungin tietoturvan asiantuntijoita. Tietoturvan ja tietosuojan vastuuhenkilöt tekivät tiivistä

yhteistyötä. Vastuunjako ja tietoturvatöiden ohjaus ja toimenpiteet oli kuvattu tarkemmin THL:n määräysten mukaisessa tietoturvasuunnitelmassa.

Tarkastusvirasto

Vastuusiin ei ole tullut muutoksia vuonna 2024. Tietoturvaa toteutetaan kaupungin tietoturvalinjausten mukaisesti. Viraston johdolla on kokonaisvastuu tietoturvan toteuttamisesta. Käytännön tietoturvatyöstä vastaa ICT-kaupunkitarkastaja. Tarkastusviraston tietosuojan vastuuhenkilönä toimiva kaupunkitarkastaja on tietoturvakäytännön varahenkilö. Vastuut on kirjattu tehtäväkuvauksiin. Esihenkilöt opastavat alaisiaan, miten tietoja käsitellään työtehtävissä ja mistä ohjeet löytyvät. Lisäksi jokainen tarkastusviraston työntekijä vastaa omalta osaltaan tietoturvan toteuttamisesta ja ohjeiden noudattamisesta. Työaika tietoturvatyötehtäviin on käytettävissä riittävästi.

Viraston kokouksissa on käsitelty tietoturvaa ja tietoturvan toteuttamista käytännön työssä. Vuonna 2024 alkoi kansliapäällikön asettama tietosuojan, tiedonhallinnan ja tietoturvan toimenpideohjelma (Turvaa yhteinen tietomme – toimenpideohjelma), ja syksyllä valmistui viraston suunnitelma toimenpideohjelman toteuttamiseen. Työtä jatketaan keväällä 2025.

7.2 Tietojärjestelmien käyttökatkot

Tietojärjestelmien suunnittelemattomien käyttökatkojen, joilla on ollut merkittävää vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn, lukumäärät on lueteltu oheisessa taulukossa kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta:

Käyttökatkojen lukumäärä

Toimiala/virasto/ liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	0	2	2	2	2	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	0	0	1	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	1	5	4	0	5	7
Kaupunkiympäristön toimiala	0	0	0	0	0	1
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1	1	0	0	0	0
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	2	1	0	2	5
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	0	1	0	0
Pelastuslaitos (seura- taan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoi- mialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	2	10	8	3	9	13

8. Tietosuoja koskevat vaikutustenarvioinnit

8.1 Vaikutustenarviointeihin liittyvät lukumäärät

Tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja hallita henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Tietosuoja-asetuksen mukaan arvioinnin on sisällettävä vähintään järjestelmällinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista ja käsittelyn tarkoituksista, arvio käsittelytoimien tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta tarkoituksiin nähden, arvio rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia koskevista riskeistä sekä suunnitellut toimenpiteet riskeihin puuttumiseksi. Vaikutustenarvioinnin tuloksena syntyy näkemys tarvittavista hallintakeinoista, joita tarvitaan pienentämään riskitasoa ja varmistamaan asetuksen vaatimusten toteuttaminen.

Helsingin kaupungilla on tehty omat vaikutustenarvioinnin työkalut, joihin kuuluvat:

- alkukartoitus
- vaikutustenarvioinnin työkalu -taulukko
- tietosuojan tarkistuslista.

Työkalut on julkaistu intranetissä ja kaupungin ulkoisilla verkkosivuilla (hel.fi/tietosuoja).

Tietosuojan vastuhenkilö neuvoo omaa organisaatiotaan vaikutustenarviointien tekemisessä, työkalujen käytössä ja tietosuojakysymyksissä. Hän ei kuitenkaan toimi vaikutustenarviointia tekevän ryhmän puheenjohtajana eikä hänen vastuullaan ole vaikutustenarvioinnin eteneminen.

Tietosuojan vastuhenkilö vie tiedot oman organisaationsa vaikutustenarvioinneista ja niiden etenemisestä yhteenvetotaulukkoon, jonka tietosuojatiimi julkaisee intranetissä. Tällä tavoin tietosuojatyöryhmän jäsenet ja koko kaupungin henkilöstö saavat tietää muiden organisaatioiden tekemistä vaikutustenarvioinneista ja voivat tarvittaessa hyödyntää niitä. Yhteenvetotaulukkoon lisätään oletuksena tiedot tehdyistä ja tekeillä olevista tietosuojan vaikutustenarvioinneista, mutta siihen voi lisätä tiedot myös tilanteista, joissa on tehty pelkkä alkukartoitus tai käytetty tietosuojan tarkistuslistaa, jolloin saadaan dokumentoitua, että jotakin asiaa on tarkasteltu tietosuojan kannalta.

Oheisessa taulukossa on lueteltu kaupungilla tehtyjen vaikutustenarviointien lukumäärät sekä alkukartoituksen ja tietosuojan tarkistuslistan käyttämisen lukumäärät kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta. Keskeneräiset on jätetty pois tästä taulukosta, mutta lisätietoja merkittävistä keskeneräisistä asiakirjoista on tarvittaessa kuvattu taulukoiden kommenttirivillä.

Pelkkien alkukartoitusten määrä

Toimiala/virasto/ liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	-	-	3	5	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	-	-	0	0	1	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ¹	-	-	7	6	0	105
Kaupunkiympäristön toimiala	-	-	7	1	3	7
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ²	-	-	2	0	0	-
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) ³	-	-	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	-	-	0	0	7	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	-	-	1	0	0	1
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	-	-	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seura- taan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoi- mialaa 2023 alkaen)	-	-	0	0	-	-
Tarkastusvirasto	-	-	0	0	1	0
Kaupungilla yhteensä	-	-	20	12	12	113

¹ Toimialalla on otettu linjaksi tehdä alkukartoituksia matalammalla kynnyksellä ja linjattu, että kaikkien sovellusten tulee käydä niiden läpi. Tietosuojatyöhön on resurssoitu enemmän työntekijöitä tätä varten.

² Alkukartoituksia tehdään tarvittaessa arvioitaessa vaikutustenarvioinnin tarpeellisuutta. Kartoitusten lukumääriä ei seurata erikseen.

³ Oletusarvoisesti tehdään vaikutustenarviointi, koska tiedot ovat pääsääntöisesti Sotepe-asiakkaiden terveystietoja.

Valmistuneiden tietosuojaan vaikutustenarviointien lukumäärä

Toimiala/virasto/ liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	4	11	20	19	9	10
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	4	33	41	21	20	27
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	12	6	3	2	1	4
Kaupunkiympäristön toimiala ¹	1	6	5	6	11	17
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	2	3	8	3	4	10
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	9	7	13	1	5	2
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa) ²	5	3	1	1	4	1
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	1	0	0	1
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki) ³	3	3	1	6	0	1
Pelastuslaitos (seura- taan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoi- mialaa 2023 alkaen)	0	0	2	0	-	-
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	40	72	95	59	54	73

¹ Vaikutustenarviointien osalta keskeneräisenä tai päivitettävänä vuodenvaihteessa ovat mm. karttapalvelua, lupien asiointipalvelua ja sähköistä asunnonhakua koskevat arvioinnit.

² Keskeneräisiä vaikutustenarviointeja: Aico, Maksuliikenne, palveluhallinta

³ Tehtiin vaikutustenarviointi potilastietojen arkistoinnista/säilytyksestä asiakastietolain mukaisesti.

Tietosuojaan tarkistuslistan käyttämisen lukumäärä

Toimiala/virasto/ liikelaitos	2018–2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia	-	5	6	19	5	6
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	-	1	0	1	0	5
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	-	16	3	1	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala ¹	-	0	0	2	4	7
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ²	-	Ei dokumentoitu	0	0	0	Ei dokumentoitu
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	-	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	-	0	0	0	3	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	-	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	-	Ei dokumentoitu	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seuraan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoitimialaa 2023 alkaen)	-	Ei dokumentoitu	0	0	-	-
Tarkastusvirasto	-	Ei dokumentoitu	0	0	1	0
Kaupungilla yhteensä	-	-	9	23	13	18

¹ Toimialalla on tunnistettu tarve tarkistuslista -työkalun päivittämiseen ja listan vastauslogiikan selkeyttämiseen. Toimialalla on loppuvuodesta 2024 aloitettu valmistelemaan ehdotusta päivitetystä listasta, joka on sittemmin annettu kanslialle tietoon.

² Tarkistuslistaa käytetään tarvittaessa. Tarkistuslistan käytön lukumäärää ei erikseen seurata.

8.2 Keskenäiset vaikutustenarvioinnit sekä muut havainnot

Seuraavissa kappaleissa kuvataan toimialalla, virastossa tai liikelaitoksessa tekeillä olevat keskenäiset vaikutustenarvioinnit. Lisäksi kuvataan kunkin organisaation osan vaikutustenarviointien tekemiseen ja prosessiin liittyvät havainnot.

Kaupunginkanslia

Osana kanslian tietosuojaprosessien kehittämistä aina kun toiminnassa tunnistetaan tarve tehdä

vaikutustenarviointi tai päivittää selosteita, varmistetaan samalla myös muun tietosuojadokumentaatian ajantasaisuus. Tietosuojaprosessit on kuvattu aiempaa tarkemmin, jotta prosessit ovat yhdenmukaisia ja selkeitä myös osastolta prosessiin osallistuville henkilöille. Tavoitteena tietosuojaprosessien kehittämisessä on ollut varmistaa, että tietosuojadokumentteja päivitetään säännöllisesti. Tietosuojaan keskitetyn mallin ja selkeiden prosessikuvausten tavoitteena on ollut helpottaa osastojen vastuulle jäävää tietosuojatyötä.

Syksyn aikana työstettiin useita työllisyyspalveluiden toimintaan liittyviä vaikutustenarviointia. Kesken jääneiden vaikutustenarviointien loppuun saattaminen on vuoden 2025 alussa perustetun työllisyyspalveluliikelaitoksen vastuulla.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Salassa pidettävien ja erityisten henkilötietojen käsittely kuuluu kiinteästi Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämisvastuulla olevien tehtävien tuottamiseen, mikä näky myös vaikutustenarviointien määrässä. Tietosuojavastuuhenkilöt ovat tietosuoja-asiantuntijoina mukana vaikutustenarvioinneissa kaupungin yhteisen prosessin mukaisesti. Vaikutustenarviointien tekemisestä ja niiden päivittämisestä vastaa hanke tai organisaation osa, jonka vastuulle järjestelmän ai prosessin käyttö kuuluu. Koska vaikutustenarvioinneista vastaavat useat henkilöt toimialan ydintoiminnasta, on vaikutusten arvioinnin tarpeen tunnistamisessa, mitigointikeinojen toteuttamisessa ja esimerkiksi vaikutustenarviointien päivittämisessä vaihtelevuutta, joka riippuu tietosuojakokemuksen ja –osaamisen tasosta. Haasteena on havaittu myös rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen konkreettinen suunnittelu liittyen siihen, että tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä, eikä tietopyyntöjä keskitetysti käsittelevällä yksiköllä ole välttämättä pienemmistä yksittäisistä järjestelmistä tietoa, ellei prosessia ole kyseisen järjestelmän osalta erikseen luotu. Haasteet liittyvät suurelta osin organisaation kokoon ja henkilöstön suureen määrään.

Kesken vaikutustenarvioinneista on mm. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tietoallasratkaisu liittyen asiakas- ja potilastietojen käyttöön asiakas- ja potilastietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain mukaisessa tietojohdattamisessa, henkilötietojen käsittelyä asunnottomien asumispalveluissa koskeva vaikutustenarviointi sekä terveyshyötyarvio - työkalun vaikutustenarvioinnin päivitys. Työkalu liittyy myös tietojen käsittelyyn tietojohdattamistarkoituksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnistetty useiden eri vaikutustenarviointien päivitystyöt. Yksi suurimpia syitä tälle on, että tekoälytyökaluja tuodaan osaksi eri järjestelmiä ja tämä tekoälyn käyttö on arvioitava osana

vaikutustenarviointia. Tietosuojatyöhön saadulla lisäresurssilla on ollut mahdollista työstää useampaa vaikutustenarviointia samanaikaisesti.

Päivitettävänä on mm. Wilman, Google Workspace for Educationin sekä Microsoft Educationin tietosuojaan vaikutustenarvioinnit.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä projektimalli, johon on linkitetty kehittämisprojekteissa tarvittavat selvitykset. Tietosuojaan vaikutustenarviointien tekemistä seurataan tätä kautta ennalta määritellyissä projektin elinkaaren vaiheissa. Toimialalla on kuitenkin lähemmäs 200 tietojärjestelmää ja monet näihin sisältyvät käsittelytoimet ovat olleet olemassa pitkän aikaa. Tähän liittyen on tunnistettu haaste huomata tehdä ja päivittää arviointia, jotka eivät ole suoraan seurausta uudesta hankinnasta.

Riskienhallinta koetaan toimialalla sinänsä tärkeäksi, mutta vaikutustenarvioinnin työkaluja on palautteen perusteella pidetty vaikeina käyttää, eikä kaikkien kohtien yhteyttä tietosuojavaatimuksiin tai käsittelystä aiheutuviin riskeihin hahmoteta. Haasteena on ollut myös löytää riittävästi resursseja ja aikaa vaikutustenarviointien tekemiseen.

Vaikutustenarviointien osalta keskeneräisenä tai päivitettävänä vuodenvaihteessa ovat mm. karttapalvelua, lupien asiointipalvelua ja sähköistä asunnonhakua koskevat arvioinnit.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa on aiempaa selkeämmin havaittu tietosuojaan vaikutustenarviointien tarve erityisesti digitaalisia palveluja kehitettäessä. Vuonna 2024 vaikutustenarviointien kasvu oli merkittävä. Kasvu on jatkunut vuoden 2025 puolella mm. kaupunginorkesterin OPAS Next-, Kulttuurin Kummilapset-, viestinnän valokuva- ja hankittavan uuden kirjastojärjestelmän vaikutustenarviointien muodossa.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskuksessa on kesken 2 tietosuojaan vaikutustenarviointia. Elisa-vaihd palvelun puhe- linluettelo, joka on osin myös julkinen hakemisto

ja Roidu - asiakaskokemuksen mittaamiseen ja pikapalautteen keräämiseen tarkoitettu sovellus.

Tietojärjestelmän muutosten yhteydessä pysyväisohje on, että vaikutustenarviointi tulee aina päivittää.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksessa seurataan vaikutustenarviointeja systemaattisesti esim. tietojärjestelmien kilpailutusten yhteydessä. Vaikutustenarviointi ja siihen liittyvä riskienhallinta koetaan tärkeäksi. Haasteena on kuitenkin ollut löytää aikaa vaikutustenarviointien tekemiseen. Erillisiä koulutuksia ei ole pidetty, mutta tietosuojan vastuhenkilöt ovat osallistuneet vaikutustenarviointien aloitusvaiheessa. Riskien mitigointitoimenpiteiden toteutumista ei ole seurattu. Taloushallintopalveluliikelaitoksessa aloitti vuoden 2024 alussa oma PMO-toimisto projektien ja hankkeiden johtamiseen ja koordinointiin. PMO-toimiston kanssa on käyty yhdessä tietoturva- ja tietosuoja-asioiden huomiointista projekteissa ja hankkeissa. Tämä yhteistyö tulee käynnistymään paremmin vuoden 2025 aikana.

Vaikutustenarviointien osalta keskeneräisiksi ennen vuodenvaihdetta 2024 jäivät maksuliikenteen,

Aico-kirjanpitojärjestelmän ja asiointipalveluun liittyvän palveluhallinnan järjestelmä.

Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Rakentamispalveluliikelaitoksella ei ole ollut keskeneräisiä vaikutusten arviointeja.

Työterveysliikelaitos

Tehtiin vaikutustenarviointi potilastietojen arkistoinnista/säilytyksestä asiakastietolain mukaisesti liikelaitoksen lakkauttamisen toimenpiteenä. Vaikutustenarvioinnin pohjalta tehtiin suunnitelmat potilastietojen säilytykseen siirtämisestä Kelalle. Siirrosta tehtiin tarvittavat sopimukset Kaupunginkanslian, toimittajien ja Kelan välillä.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastossa ei ole keskeneräisiä vaikutustenarviointeja. Vaikutustenarviointeja ei tehty vuonna 2024.

Tietosuojavastaavan havainnot

Kaupungin käytössä olevaa tietosuojan vaikutustenarvioinnin pohjaa on päivitetty vuonna 2024. tarkoituksena oli parantaa pohjan ymmärrettävyyttä ja kattavuutta.

9. Sopimukset ja hankinnat

Eu:n yleinen tietosuoja-asetus säättää tietyissä tilanteissa velvollisuudesta sopia henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä seikoista eri käsittelyyn osallistuvien toimijoiden kesken. Helsingin kaupungin tietosuoja-linjauksissa (kaupunginhallitus 29.4.2019 § 287) on linjaus 8 koskien sopimuksia. Linjauksen 8 mukaan lähtökohtaisesti kaupungin sopimuksissa käytetään kaupungin mallin mukaisia tarpeellisia liitteitä.

Kansliapäällikön tietosuojatyöryhmän asettamista koskevan päätöksen mukaisesti kaupungin tietosuojatyöryhmä asettaa tarvitsemansa alatyöryhmät.

- tietosuoja- ja salassapitoliiite (perusversio)
- tietosuoja- ja salassapitoliiitteen mallin käyttöohje
- tietosuoja- ja salassapitoliiite (eng)
- tietosuojaliite (suppea versio)
- tietosuojaliite (eng)
- tietosuojaliitteen käsittelijäversio (kaupunki henkilötietojen käsittelijänä)

Tietosuojatyöryhmä päätti sopimuksia koskevan alatyöryhmän asettamisesta kokouksessaan 16.8.2018. Sopimusten alatyöryhmän tehtävänä on sopimusten osalta tukea tietosuojatyöryhmän työtä, jotta kaupungin sopimukset saadaan tietosuoja-asetuksen edellyttämälle tasolle. Alatyöryhmä ei kokoontunut vuonna 2024.

Kaupungilla on valmisteltu seuraavat apuvälineet ja mallit sopimustyöhön. Vuonna 2024 näihin ei ole tehty muutoksia.

- henkilötietojen luovutussopimus rekisterinpitäjien välillä
- käsittelytoimien kuvaus -pohja
- yleiset tietoturvan ohjeet toimittajille
- Yhteisrekisteriliite (osapuolet ovat yhteisrekisterinpitäjiä)
- Tietosuojan ja tietoturvan vaatimus pohja
- Päivitetty käsittelytoimien kuvaus -pohja

10. Koulutukset ja ohjeistus

Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Organisatorisiin toimenpiteisiin sisältyvät muun muassa koulutukset ja ohjeistukset, jota kaupungin henkilötietoja käsitteleville työntekijöille annetaan.

Seuraavissa luvuissa kuvataan kaupungilla tehdyt henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset ja ohjeistukset, joita on annettu vuonna 2024.

10.1 Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset

Kaikille kaupungin työntekijöille tarkoitettu DigiABC-koulutuskokonaisuus sisältää tietosuojan peruskoulutuksen. DigiABC-koulutuskokonaisuus uudistettiin keväällä 2024. Kansliapäällikön 18.6.2024 antaman toimenpideohjelman toteuttamisessa on yhtenä vaatimuksena varmistaa, että kaikki kaupungin työntekijät ovat suorittaneet DigiABC-koulutuksen.

Toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa järjestetään lisäksi omia tietosuojaan liittyviä koulutuksia. Seuraavissa kappaleissa luetellaan kullakin toimialalla järjestetyt koulutukset.

Kaupunginkanslia

Kanslian tietosuojan vastuuhenkilöt järjestivät vuoden 2024 aikana 3 koulutusta. Elokuussa 2024 järjestettiin kaupunginkanslian digipalvelujen tuotevastaaville suunnattu tietosuojaa koskeva koulutus. Koulutukseen oli kutsuttu 161 osallistujaa. Koulutuksessa käsiteltiin tietosuojan peruskäsitteet digipalvelun kontekstissa ja kaupungin prosessien soveltaminen digipalvelun kehitykseen ja ylläpitoon. Lokakuussa järjestettiin tietosuojakoulutus kanslian elinkeino-osaston hallinnon työntekijöille. Marraskuussa järjestettiin Turvaa yhteinen tietomme –toimenpideohjelman infotilaisuus kanslian toimenpideohjelman vastuuhenkilöille.

Kaikille tarkoitettuja tunnin Teams-tietoturva-koulutuksia järjestettiin eri sisällöillä. Tilaisuudet olivat nimeltään ”Tietoturva päivittäisessä työssä”, ”Tietoturva arkityössä”, ”Tietoturvan iltapäiväkahvit” ja ”Näin vältät tietoturvariskejä töissä ja kotona”. ”Kyberoppi”-itseopiskelukoulutus oli hiukan laajempi tietoturvakoulutus, mutta sekin soveltui kaikille.

Vuosittain järjestettävä tietoturvapäivä käsitteli tietoturvaa laajemmin. ”Turvaa yhteinen tietomme”-Teams-koulutus käsitteli sekä tietoturvaa että tietosuojaa ja tiedonhallintaa. Lisäksi ”DigiABC”-itseopiskelukoulutus sisälsi tietosuojan ja tiedonhallinnan lisäksi tietoturvaa. Vuonna 2024 DigiABC:n suoritti yhteensä 19 345 henkilöä. DigiABC:n lisäksi järjestettyjä muita tietoturvaa sisältäviä koulutuksia järjestettiin vuonna 2024 yhteensä 221 koulutus-päivää ja niihin osallistui yhteensä 1 441 osallistujaa.

Vuonna 2024 osaamiskeskuksen kautta tilattiin 35 erilaista tietoturvakonsultaatiota.

Julkishallinnon vuosittaiseen Taisto-harjoitukseen osallistuttiin.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Tietosuojajuristit ovat vuoden 2024 aikana pitäneet yhteensä 12 tietosuojakoulutusta. Koulutuksissa on käsitelty yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista

sääntelyä mm. Tietosuojan yleisiä periaatteita, rekisteröidyn oikeuksia ja tietoturvaloukkauksia, tietosuoja-asetusta täsmentävää ja täydentävää kansallista henkilötietojen käsittelyä sosiaali- ja terveystoimialalla koskevaa sääntelyä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työn käytännön tietosuojatilanteita. Kaksi koulutuksesta oli suunnattu yleisesti sosiaalihuollolle ja kaksi terveydenhuollolle. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä pidettiin koulutus yhdessä tietoturvan kanssa. Lisäksi järjestettiin seuraavat koulutukset/esitykset: Tietosuojaa valvontatyötä tekeville, tietosuoja esihenkilötyössä (osastonhoitajille), koulutus poliisisosiaalityön yksikölle, tietosuojaesitys mielenterveys- ja päihdetyöntekijöille, yleinen tietosuojakoulutus suun terveydenhuollon koulutuspäivään, tietosuoja sosiaali- ja terveystoimialalla, Apotti tukihenkilötilaisuus ja tietosuojaesitys SotepeLivessä. Useisiin koulutuksiin voi ilmoittautua kuka vain sote-pen henkilöstöstä Onni – koulutuskalenterin kautta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tietosuojatiimi on järjestänyt vuoden 2024 aikana yhteensä 7 tietosuojakoulutusta, minkä lisäksi on pidetty erillisiä tietoiskuja sekä täsmäinformointia. Lisäksi työntekijöitä on ohjeistettu erillisillä tietosuojaohjeilla sekä tietosuojan intrasivujen laatisella.

Toimialalla ei ole tällä hetkellä muita pakollisia koulutuksia kuin DigiABC. Täydentävää koulutusta suunniteltiin, mutta sen kehittäminen siirrettiin vuodelle 2025 tietomurron tapahduttua.

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimialalla ei ole DigiABC:n lisäksi muita henkilöstölle pakollisia tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksia. Toimialan henkilöstö on suorittanut DigiABC:n käytännössä 100 %.

Marraskuussa järjestettiin ensimmäinen Turvaa yhteinen tietomme –toimenpideohjelman infotilaisuus, jossa satoja osallistujia, mutta muutoin kouluttaminen on ollut vuoden 2024 aikana yksittäin kohdennettua. Lisäksi vuoden lopussa toimialalla suunniteltiin ja aikataulutettiin pakolliset kaksiosaiset johdon tietosuojakoulutukset tammikuulle 2025.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

DigiABC on ainoa pakollinen säännöllinen koulutus koko henkilöstölle.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskuksessa on käytössä 2 eritasoista tietosuojatenttiä, DigiABC ja perustason tentti. Kaikkien tietokonetta käyttävien tulee suorittaa, tehtävästään riippuen, toinen tenteistä. Tietosuoja käsitellään myös eri toimintojen yhteispalaverissa.

Taloushallintopalveluliikelaitos

DigiABC:n lisäksi henkilöstölle ohjeistettiin tietoturvaa ja tietosuoja kevään henkilöstöinfon yhteydessä sekä muuten informoitiin Teamsin välityksellä. Lisäksi esihenkilöille pidettiin syyskuussa oma ICT-info, jonka yhtenä aiheena oli tietoturva ja tietosuoja.

Rakentamispalveluliikelaitos

Pakollisia säännöllisiä koulutuksia DigiABC:n lisäksi ei ole ollut vuonna 2024. Henkilökohtainen neuvonta tietosuojaan liittyviin tavanomaisiin kysymyksiin on ollut riittävä toimenpide, ottaen huomioon sen, että henkilötietoja ei kerätä liikelaitoksen käyttötarkoituksiin.

Työterveysliikelaitos

Tietosuojakoulutukseen ja siihen liittyvään tenttiin osallistui edellisenä täytenä toimintavuonna 2023 koko henkilöstö. Uuden työntekijän perehdytysprosessiin kuului DigiABC-koulutus ja siihen liittyvä tentti. Esihenkilö kävi myös aina läpi Työterveyden oman tietosuojaohjeistuksen toimintajärjestelmästä.

Tarkastusvirasto

Koko tarkastusviraston henkilöstö suorittaa vuosittain DigiABC-koulutuksen. Lisäksi uusien työntekijöiden perehdytysuunnitelmaan kuuluu DigiABC-koulutus. Vuonna 2024 ei järjestetty muita tietosuojaan tai tietoturvan koulutuksia.

Tietosuojavastaava

Tietosuojavastaava on puhunut tietosuojasta Helsingin kaupungin digipäivässä 21.5.2024. Lisäksi tietosuojavastaava on pitänyt kaupungin työryhmissä puheenvuoroja tietosuojaan ajankohtaisista asioista sekä tietosuojaan varanpaikoista.

Tietoturvasta, tiedonhallinnasta ja tietosuojasta järjestettiin kaupungin työntekijöille tietoisuskut 24.5.2024 sekä 31.5.2024. Tilaisuudet tallennettiin ja tallenne on katsottavissa kaupungin intrassa. Tietosuojavastaavan lisäksi tietoisuuksissa olivat puhumassa ja vastaamassa kaupungin työntekijöiden kysymyksiin kaupungin tietoturva-asiantuntija, tiedonhallinnan johtava asiantuntija sekä kyberturvallisuuskeskuksen tietoturva-asiantuntija.

10.2 Henkilötietojen käsittelyä koskeva ohjeistus

Toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on omia, omaa toimintaansa koskevia ohjeita koskien henkilötietojen käsittelyä. Seuraavissa kappaleissa on lueteltu kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen vuonna 2024 tehdyt muutokset omiin ohjeisiin henkilötietojen käsittelystä sekä uusien työntekijöiden perehdyttämiseen.

Kaupunginkanslia

Selosteiden vastuu- ja yhteyshenkilöille annettiin ohje selosteiden päivittämisen tueksi. Kansliapäällikön toimenpideohjelmaan liittyvä ohjeistus annettiin kanslian osastoille ja toimialoille.

Hankintojen muistilista päivitettiin, jossa myös tietosuoja koskeva osuus.

Teams-tietoturvakoulutuksissa käytetty ”Tietoturva arkityössä”-esitysaineisto päivitettiin, ”DigiABC”-koulutusmateriaalin tietoturvan ja tietosuojaan sisältö päivitettiin.

Helsingin kaupungin tietoturvalinjausten päivitys tehtiin laajana yhteisvalmisteluna ja päivitetty tietoturvalinjaukset tullaan julkaisemaan vuonna 2025.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Tietoturvaloukkausilmoituksista havaittuihin toistuviin tietoturvaloukkaustyyppeihin on reagoitu esihenkilöviestein sekä koulutuksissa. Esihenkilöille painotetaan eri yhteyksissä tietosuoja-asoiden huomioimisesta jokaisen työntekijän perehdytyksessä. Uuden työntekijän perehdytysuunnitelmassa on tietosuojaosio, jotta tietosuoja tulisi huomioitua

palvelusuhteen alusta lähtien. Jokaisen uuden työntekijän tulee suorittaa digi ABC. Pelastuslaitoksen uusien työntekijöiden täytyy suorittaa lisäksi pelastustoimen oma tietoturva- ja tietosuojatentti Koulumaalissa (Tietoturva I ja II). Tärkeimmät sosiaali, terveys- ja pelastustoimialan tietosuoja koskevat ohjeet on koottu intranetin sotepe-sivuille. Ohjeiden päivittämistarvetta arvioidaan joka vuosi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on annettu runsaasti ohjeistusta tietosuojasta niin yleisesti kuin myös tietomurtoa koskien. Kaikki ohjeistus ei ole ollut tietosuojatiimin laatimaa – ohjeita sekä koulutuksia on järjestetty merkittävästi myös toimialan arkistossa.

Ns. tavallista ohjeistusta on annettu tietosuojasta niin toimialan omassa tietosuojaintrassa kuin myös opettajien sähköisessä opehuoneessa. Tietomurron ja sen johdosta tehtävien toimenpiteiden ohjeistusta on välitetty mm. sähköpostitse sekä erillisten koulutusten avulla.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on noudatettu kaupunkiyhteistä henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjeistusta, jota toimialan erityispiirteet huomioiden on täydennetty tietosuojan vastuuhenkilöiden taholta esimerkiksi sähköpostineuvonnan muodossa. Henkilöstöä koskevista arkipäiväisistä tai ajankohtaisista tietosuoja- ja tietoturvaohjeista viestitään säännöllisesti Intran avulla.

Vuoden 2024 aikana toimialan omana ohjeena on julkaistu henkilötietojen verkkojulkaisemista koskeva ohjeistus ja salassa pidettävän tiedon käsittelyohje. Lisäksi loppuvuodesta on havaittu, että henkilötietojen tarkastuspyyntöjen käsittelyohje tulee päivittää.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimialalla on noudatettu kaupunkiyhteistä

henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjeistusta ja perehdytetty edellisvuosien tapaan uusia työntekijöitä vuonna 2024.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskuksella on erillisohje kaupungin ohjeistukseen liittyen. Mitään asiakastietoja (Sotepe, Kasko) ei saa käsitellä M365-ympäristössä. Tietoja käsitellään palveluihin liittyvissä järjestelmissä ja tarvittaessa suojatulla sähköpostilla. Syytä näiden ohjeiden muuttamiseen ei ole ollut.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksella on noudatettu kaupunkiyhteistä henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjeistusta ja perehdytetty edellisvuosien tapaan uusia työntekijöitä vuonna 2024.

Rakentamispalveluliikelaitos

Rakentamispalveluliikelaitoksella on noudatettu kaupunkiyhteistä henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjeistusta ja perehdytetty edellisvuosien tapaan uusia työntekijöitä vuonna 2024.

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsingissä noudatettiin kaupunkiyhteisiä ohjeita. Käytännön työtilanteiden sovellukset oli kuvattu laatujärjestelmässä ja THL:n määräysten mukaisessa tietoturvasuunnitelmassa.

Koko henkilöstö, myös sijaiset, tekivät salassapitositoumuksen. Esihenkilöt perehdyttivät uudet työntekijät tietosuoja- ja tietoturva-asioihin ja tietosuojatentti oli osa uusien työntekijöiden koulutusta.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastossa on noudatettu kaupunkiyhteisiä ohjeita. Jokainen tarkastaja antaa vuosittain riippumattomuusvakuutuksen. Arviointi- ja tarkastustyöpaperien sähköisestä dokumentoinnista on annettu omat ohjeistuksensa. Lisäksi tarkastusvirastolaisen käsikirjassa on perustietoja tietosuojasta ja tietoturvasta.

11. Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu tai niihin pääsee käsiksi ulkopuolinen taho, jolla ei ole oikeutta käsitellä tietoja. Tietoturvaloukkaus voi tapahtua vahingossa tai tahallisesti. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi tietojen lähettäminen väärälle henkilölle, kadonnut henkilötietoja sisältävä paperi, omaan työhön kuulumattomien henkilötietojen katselu, kadonnut muistitikku, varastettu tietokone tai murtautuminen henkilötietoja sisältävään järjestelmään.

Tietoturvaloukkauksen havainneen työntekijän tulee ilmoittaa havaitsemastaan tietoturvaloukkauksesta välittömästi esihenkilölleen ja oman organisaationsa tietosuojan vastuuhenkilölle. Vastuuhenkilön tulee ilmoittaa tietoonsa saamasta tietoturvaloukkauksesta välittömästi tietosuojavastaavalle ja apulaistietosuojavastaavalle tiketöintijärjestelmän kautta. Tietosuojan vastuuhenkilö huolehtii siitä, että asia tulee selvitettyksi organisaatiossa.

Oheisessa taulukossa on lueteltu tapahtuneiden tietoturvaloukkausten lukumäärät kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta:

Tietoturvaloukkausten lukumäärä

Toimiala/virasto/ liikelaitos	25.5.2018- 31.12.2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupunginkanslia ¹	1	8	8	10	14	53
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ²	172	193	275	295	277	537
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	19	17	12	15	42	69
Kaupunkiympäristön toimiala ³	7	4	3	9	8	18
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ⁴	1	3	3	4	3	7
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) ⁵	4	0	5	3	0	2
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa) ⁶	38	8	7	1	27	13
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara) ⁷	0	2	0	1	2	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	1	1	8	17	11	1
Pelastuslaitos (seura- taan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoi- mialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	-	-
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	244	236	321	355	384	700

¹ Tunnistettiin, että merkittävät tietoturvaloukkausten tyyppi olivat työllisyyspalveluiden asiakasjärjestelmän käyttöön liittyvät virhekirjaukset. Syksyllä 2024 työllisyyspalveluiden asiakasjärjestelmä URA / A-TMT:ssä tehtiin muutoksia, joka lisäksi tapahtuneiden loukkausten määrää. Tietoturvaloukkausten osalta haasteena on se, ettei tietoturvaloukkauksia tunnisteta ja sen vuoksi ilmoiteta. Tietoturvaloukkauksia selvitetessä on havaittu puutteita esimerkiksi siinä, ettei henkilötiedon määritelmää tunneta.

² Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla tehtyjen tietoturvaloukkausilmoitusten määrä kasvoi edellisvuodesta 48%. Oletettavaa on, että kasvun syynä ei niinkään ole tietoturvaloukkausten lisääntyminen vaan tietoturvaloukkausten aiempaa parempi tunnistaminen, mitä on pidettävä positiivisena. Huolestuttavana piirteenä on vuoden aikana esille tulleet useat urkintatapaukset, joissa sotehenkilöstö on käsitellyt sosiaalihuollon asiakastietoja tai potilastietoja perusteetta. Kun lainvastaista henkilötietojen käsittelyä on havaittu, on aktiivisesti ryhdytty asian vaatimiin toimenpiteisiin. Tietosuojavaltuutetulle ja rekisteröidylle ilmoittamisen lisäksi urkintatapaukset ovat johtaneet työnjohdollisiin toimenpiteisiin, osassa tapauksista myös tutkintapyyntöön poliisille.

Tyypillisiä tietoturvaloukkaustapauksia sosiaali- terveys ja pelastustoimialalla ovat asiakastietoja sisältävän kirjeen lähettäminen väärälle henkilölle tai esimerkiksi asiakkaan potilaan hakeminen ohjeiden vastaisesti nimellä eikä henkilötunnuksella ja tämä on johtanut väärän potilaan tietojen avaamiseen. Uutena tyyppinä mainittakoon sosiaaliseen mediaan liittyvät tietoturvaloukkaustapaukset. Henkilön sosiaalisessa mediassa julkaisemassa kuvassa näkyvä taustalla potilas tai asiakastietoa esimerkiksi tietokoneen ruudulla. Kyse on kuitenkin yksittäistapauksista, ei laajemmasta ilmiöstä.

³ Tyypillisiä henkilötietojen tietoturvaloukkaustilanteita toimialalla ovat viestin lähettäminen väärälle henkilölle, tarpeeton henkilötietojen verkkojulkaiseminen päätöksen yhteydessä sekä liian laajaksi asetetut pääsyoikeudet henkilötietoihin. Tilannekuva tietoturvaloukkausten osalta on se, ettei loukkaustilanteita aina tunnisteta ja sen vuoksi ilmoiteta. Prosessin mukainen melko vapaamuotoinen ilmoittaminen voi lisäksi tuntua haastavalta, kun ei tiedetä, mitä pitäisi kertoa, ja toisaalta viesti pitäisi osata osoittaa oikeille vastuutahoille.

⁴ Toimialan henkilöstö ja esihenkilöt ovat aiempaa tietoisempia tietosuojan merkityksestä ja erilaisista ilmenemismuodoista ja ilmoituksia mahdollisista tietoturvaloukkauksista on tullut merkittävästi aiempaa enemmän. Suunta on jatkunut myös vuoden 2025 puolella.

⁵ Pääsääntöisesti kyseessä ollut luvaton tietojen katselu.

⁶ Taloushallintopalveluliikelaitoksessa tyypillisimmät tietoturvaloukkaukset ovat aiheutuneet nimien tai yhteystietojen sekoittumisesta, jolloin toimitus on mennyt väärään osoitteeseen tai väärälle henkilölle joko paperisena tai sähköisenä. Poikkeuksellisesti viime vuonna oli myös kaksi erillistä postivarkauksesta aiheutunutta tietoturvaloukkausta.

Vuoden 2024 tietoturvaloukkausten määrä pieneni huomattavasti edellisvuodesta. Sekä henkilöstölle että esihenkilöille on pidetty infoja tietoturvaloukkausten ilmoittamisesta.

⁷ Kun rakentamispalveluliikelaitoksella ei käsitellä tuotantosovelluksissa erityisiä henkilötietoja eikä henkilötietojen kerätä liikelaitoksen käyttötarkoituksiin, vuosien mittaan ilmoitetut tietoturvaloukkaukset ovat olleet vaikutuksiltaan vähämerkityksellisiä ja inhimillisestä toiminnasta johtuneita liikelaitoksen sisäisiä yksittäistapauksia.

11.1 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tietomurto

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala joutui tietomurron kohteeksi keväällä 2024. Tietomurto havaittiin ja keskeytettiin 30.4.2024, mikä rajoitti tietomurron vahinkojen laajenemista. Kaupunkitasoinen selvitystyö sekä viranomaisyhteistyö tietomurrosta aloitettiin välittömästi tietomurron havaitsemisen jälkeen.

Tietomurron havaitsemisen seurauksena aloitettiin vahinkoa estävät toimenpiteet sekä vahinkojen kartoitus. Tämä tarkoitti useiden keskeisten järjestelmien tilapäistä sulkemista siksi aikaa, kun järjestelmien turvallisuutta käytiin läpi ja selvitettiin mahdollisten takaporttien olemassaoloa. Selvityksen aikana saatiin kuva siitä, missä järjestelmissä tietomurron tekijä on päässyt sisään ympäristöön, mutta tiedostotasolla ei ole ollut mahdollista saada tietoa siitä, että mihin tiedostoihin tietomurron tekijä on päässyt käsiksi. Selvityksen aikana ei ole havaittu takaportteja. Selvitystyössä käytettiin apuna ulkoisia asiantuntijoita.

Tietomurron selvitystyössä havaittiin tietomurron tekijän saaneen pääsyn Helsingin kaupungin ad-ympäristössä olleisiin henkilötietoihin. Nämä henkilötiedot on rajattu käyttäjätilejä koskeviin tietoihin. Näiden tietojen lisäksi havaittiin, että tietomurron tekijällä on ollut pääsy osalle kasvatuksen ja koulutuksen toimialan verkkolevyasemista. Tietomurron tekijä oli onnistunut kopioimaan osan verkkolevyaseman sisällöstä itselleen, mutta tietomurron havaitsemisen ja keskeyttämisen vuoksi tämä vuotanut tieto saatiin rajattua. Vuotaneiden tietojen sisältöä pyrittiin selvittämään, mutta tietomurron teknisen toteuttamisen sekä sen keskeyttämisen aiheuttaman jälkien sotkeutumisen vuoksi ei enää ollut mahdollista selvittää, mitkä tiedot verkkolevyasemalta päätyivät tietomurron tekijän haltuun.

Tietomurrosta tiedotettiin rekisteröityjä tietosuojasetuksen 34 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisella julkisella tiedoksiannolla sekä muilla vastaavilla toimenpiteillä, joilla tiedotettiin rekisteröidyille tietomurrosta yhtä tehokkailla tavoilla. Tietomurtoprosessin aikana arvioitiin säännöllisesti 34 artiklan 1 kohdan mukaisten henkilökohtaisten

ilmoitusten kannalta. Koska tietomurron aikana ei ollut mahdollista selvittää, keiden tietoja taikka mitä tietoja tarkalleen on vuotanut, ei 34 artiklan 1 kohtaista henkilökohtaista informointia pidetty missään vaiheessa mahdollisena informointikeinona.

Julkisen tiedottamisen keinoina käytettiin seuraavia keinoja:

- Julkiset tiedotustilaisuudet
- Tiedotteet verkkosivuilla
- STT uutiset sekä lausunnot muihin uutismedioihin
- Huoltajatiedotteet Wilmalla sekä sähköpostilla
- Kaupungin sosiaalisen median tileillä
- Henkilöstön informointi intrassa ja esihenkilön tiedotustilaisuuksissa

Viranomaisyhteistyö tietomurron suhteen on edennyt toimialan näkökulmasta hyvin. Tietosuojavaltuutettu toimitti Helsingin kaupungille kaksi selvityspyyntöä koskien tietomurtoa. Tämän lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on lähettänyt tietosuojavaltuutetulle päivityksiä tietomurrosta omasta aloitteestaan. Yhteistyötä tietomurron selvityksessä on tehty myös Traficomien Kyberturvallisuuskeskuksen, Onnettomuustutkintakeskuksen sekä Poliisin kanssa.

Tietomurrosta on tullut paljon yhteydenottoja rekisteröidyiltä. Näitä yhteydenottoja varten järjestettiin erillinen puhelinpalvelu sekä sähköposti yhteydenottoja varten. Rekisteröityjen oikeuksien toteutumisen helpottamiseksi Helsingin kaupungin verkkosivuille laadittiin erillinen lomake, jolla rekisteröidyt voivat pyytää saada tiedon siitä, että mitä tietoja hänestä on ollut tallennettuna Helsingin kaupungin verkkolevyasemalle. Näiden tietojen avulla on voitu ilmoittaa tietopyynnön laatijalle mitä tietoja hänestä on mahdollisesti voinut vuotaa tietomurron tekijälle.

Koska tietomurron kohteita ei ole voinut yksilöidä ja vuodetuista tiedoista ei ole voitu varmentua, ei ole ollut mahdollista selvittää mitä tietoja tarkalleen on vuotanut. Annetut vastaukset eivät siis kerro mitä tietoja on vuotanut, vaan ainoastaan mitä tietoja on vaarantunut tietomurron

johdosta. Tietopyyntöjen tekemisen helpottaminen tietomurtotilanteessa on helpottanut rekisteröityjen oikeuksien toteutumista rekisteröityjen suuntaan sekä tehnyt poikkeuksellisen suuresta tietopyyntömäärän käsittelystä mahdollista.

Tietomurron seurauksena kaupungilla on käynnistetty kokonaisvaltainen tietosuojan, tietoturvan ja tiedonhallinnan toimenpideohjelma. Ohjelmalla on tarkoitus edistää tietosuojan, tietoturvan ja tiedonhallinnan tilaa kaupunkitasoisesti.

12. Valvontaviranomaisten selvitys- ja tietopyynnöt

Tietosuojavaltuutettu on Suomen kansallinen valvontaviranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön noudattamista. Tietosuojavaltuutetun toimisto saattaa tehdä tarkastuksia tai lähettää rekisterinpitäjille selvityspyyntöjä esimerkiksi tilanteissa, joissa on tietosuojavaltuutetun toimistolle ilmoitettu tietoturvaloukkauksesta ja siitä tarvitaan selvennystä.

Seuraavissa kappaleissa on lueteltu kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta, onko niille tullut tietosuojavaltuutetun toimistolta selvitys- tai tietopyyntöjä.

Kaupunginkanslia

Kaupunginkansliaan saapui vuoden 2024 aikana 4 kpl tietoturvaloukkausten täydennys/lisäselvityspyyntöjä. Niihin on vastattu täydentämällä tietoturvaloukkausilmoituksia tai toimittamalla muulla tavalla pyydetty tiedot tietosuojavaltuutulle.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle saapui vuoden 2024 aikana tietosuojavaltuutetun selvitys- ja tietopyyntöjä yhteensä 10 kappaletta, joista 7 koski rekisteröidyn potilas- tai asiakastietoihin kohdistuneen oikaisu- tai poistopyynnön ratkaisua ja 3 rekisteröidyn potilas- ja asiakastietoja koskevan pyynnön käsittelyn viivästymistä. Pyyntöihin on vastattu toimittamalla pyyntöjen mukaiset tiedot Tietosuojavaltuutetun toimistolle.

Lisäksi lakisääteisen määräajan ylittyminen tietopyynnön käsittelyssä näkyi kanteluissa eduskunnan oikeusasiamiehelle (1 kpl) sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastoon (1 kpl).

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on tullut vuoden 2024 aikana selvityspyyntöjä 7 kappaletta. Niihin on vastattu täydentämällä tietoturvaloukkausilmoituksia tai toimittamalla tiedot tietosuojavaltuutetulle.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalle saapui vuoden 2024 aikana 5 kpl tietosuojan valvontaviranomaisen selvityspyyntöä/tietoturvaloukkausilmoituksen täydennyspyyntöä. Pyyntöihin on vastattu toimittamalla pyyntöjen mukaiset tiedot Tietosuojavaltuutetun toimistolle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Tietosuojavaltuutetun toimistosta ei ole toimialalle tullut selvitys- tai tietopyyntöjä.

Palvelukeskusliikelaitos

Ei ole tullut tietosuojavaltuutetun toimistolta selvitys- tai tietopyyntöjä.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitokselle ei ole tullut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä tarkasteltavana ajanjaksona.

Rakentamispalveluliikelaitos

Rakentamispalveluliikelaitokselle ei ole tullut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä tarkasteltavana ajanjaksona.

Työterveysliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastolle ei ole tullut

valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä tarkasteltavana ajanjaksona.

13. Muut kehityskohteet ja onnistumiset

Yksi tietotilinpäätöksen keskeisiä tehtäviä on nostaa esille tietosuojatyön kehittymisen paikkoja ja onnistumisia.

Tässä osiossa kuvataan muita kehityskohteita kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta, joita ei ole avattu aikaisemmissa luvuissa. Lisäksi tässä pyritään antamaan arvio siitä, mistä ongelmat ja puutteet johtuvat ja mitä niiden korjaamiseksi ryhdytään tekemään tai tulisi tehdä.

Lisäksi tässä osiossa kuvataan keskeisimpiä onnistumisia kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen tietosuojatyössä.

Kaupunginkanslia

Kansliapäällikkö käynnisti Turvaa yhteinen tietomme –toimenpideohjelman kesällä 2024. Toimenpideohjelman valmisteluun osallistui usea kanslian tietosuojaan vastuuhenkilöistä. Tietosuoja-asiantuntija on osallistunut aktiivisesti toimenpideohjelman seuranta- ja valmisteluryhmän toimintaan. Kanslian osastot ovat laatineet omat toteutussuunnitelmat toimenpiteiden toteuttamiseksi. Osana toimenpideohjelmalla osastot mm. varmistavat, että olemassa oleva tietosuojadokumentaatio on ajantasaista ja että rekisteröityjen oikeuksia pystytään toteuttamaan.

Työllisyyspalvelut olivat vuoden 2024 loppuun asti osa kansliaa ja kanslian tietosuojaan vastuuhenkilöt neuvoivat vuoden 2024 loppuun asti työllisyyspalveluita tietosuoja-asioissa, muun muassa tietoturvaloukkauksissa ja vaikutustenarvioinneissa. Työllisyyspalvelut siirtyivät Helsingin kaupungin työllisyyspalveluliikelaitokseen, joka perustettiin 1.1.2025.

Tietosuojaan työvälineen hankinta käynnistyi vuonna 2024 ja on edennyt markkinavuoropuheluun.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Vuonna 2024 on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla pidetty paljon tietosuojaan liittyviä koulutuksia. Vuonna 2023 tietoturvaloukkausprosessia muutettiin siten, että tietoturvaloukkaukset käsitellään kokonaisuudessaan toimialalla. Prosessi on vuoden 2024 aikana vakiintunut ja toimii hyvin. Toimialalla tehtyjen tietoturvaloukkausilmoitusten määrä on kasvanut 48 %. Oletettavaa on, että kasvu ei niinkään johdu tietoturvaloukkausten määrän lisääntymisestä vaan siitä, että tietosuojatietoisuus on lisääntynyt ja tietoturvaloukkausten tunnistaminen tätä kautta parantunut. Jos ilmoitusten määrän kasvu johtuu edellä mainituista syistä, sitä voi pitää positiivisena kehityksenä. Tietoturvaloukkauksiin liittyen osataan myös ottaa yhteyttä ja pyytää apua tietoturvaloukkausprosessista aiempaa paremmin.

Vuoden 2024 alussa tuli voimaan uusi asiakastietolaki eli laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023). Kyseisen lain nojalla on annettu STM:n asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, jossa täsmennetään asiakastietojen käyttöä koskevaa sääntelyä. Vuoden aikana on aloitettu useita asiakastietojen käsittelyyn liittyviä projekteja liittyen esimerkiksi sosiaalihuollon asiakastietojen viemiseen valtakunnalliseen asiakastietovarantoon (Kanta) ja henkilöstön käyttöoikeuksien saattamiseen asiakastietoaasetuksen mukaisiksi. Nämä projektit jatkuvat vuonna 2025.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tietosuojatyö kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla oli poikkeustilassa suuren osan vuodesta 2024. Haastaviin olosuhteisiin nähden tietosuojatyössä mm. tietomurtoon reagoinnin suhteen on onnistuttu

hyvin. Merkittävä onnistuminen oli tietosuojatyön organisoituminen ja lisäresurssin saaminen toimialalla sekä esimerkiksi tietomurron tietopyyntöjen käsittely, jossa poikkeuksellisen suureen tietopyyntömäärään saatiin vastattua ajallaan. Tietosuoja, tietoturvan ja tiedonhallinnan kehittämisen toimenpiteiden käynnistäminen on alkanut toimialalla erityisen hyvin. Onnistuminen ei olisi ollut mahdollista ilman toimialan koko johdon tukea.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on onnistuttu hyvin pitämään ääntä tietosuoja-asioista sekä saatu varmistettua lisäresurssia tulevalle vuodelle puutteiden korjaamiseksi. Toimialalla on nostettu muuksi kehityskohteeksi merkittävien tietosuoja- ja tietoturvariskien säännönmukainen seuranta ja näiden riskien katselmointi johdon kanssa. Toimialalla halutaan erityisesti varmistua siitä, että korkean riskiluvun riskeille määritellyä hallintakeinoa seurataan säännönmukaisesti.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kansliapäällikön kesällä käynnistämän Turvaa yhteinen tietomme –projektin toteuttaminen on tuonut mukanaan mm. henkilötietojen siivoustalkoot koko organisaatioon. Projektin etenemistä seurataan kuukausittain projektin ohjaus- ja projektiryhmissä. Myös tietosuojaan prosessikuvaukset on tuotettu. Kuitenkin DigiABC –koulutuksen ulottaminen toimialan koko henkilöstöön on yhtenä haasteena.

Toimialan organisaatiokulttuuri on selvästi kypymässä tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asenteissa hyvään suuntaan. Tämä näkyy esimerkiksi: tietoturvaloukkausten ilmoittamisaktiivisuudessa ja tietosuojaan vaikutustenarviointien lukumäärän kasvussa. Lisäksi toimialan johdon resurssointipäätökset antavat jatkossa hyvät edellytykset tietosuojaan ja tietoturvan tason edelleen nostamiseen.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskuksella on erityinen tarve dokumentinhallintajärjestelmälle. Odotamme projektin valmistumista nähdäksemme valittavan järjestelmän soveltuvuuden Palvelukeskuksen tarpeisiin.

Onnistumisena voidaan mainita se, että tietosuojavastaavalle tehtyjä tietoturvaloukkausilmoituksia ei ole tullut kuin kaksi (2) kappaletta vuoden 2024 aikana.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksessa tietosuoja-asioissa tietoturvaloukkausten määrä pieneni edellisvuodesta ja vastaavasti tietopyyntöjen määrä lisääntyi. Tietosuoja-asioissa yksi painotusalue oli Teams-kanavien läpikäynti. Läpikäynnissä kartoitettiin, ettei Teams-kanavilta löydy salassa pidettäviä ja erityisiä henkilötietoryhmiä. Lisäksi joidenkin Teams-kanavien osalta käyttäjämäärät olivat kasvaneet liian suuriksi, jonka johdosta niitä rajattiin. Tietoturvaloukkaukset ja tietopyynnöt käsiteltiin säännöllisesti kerran viikossa.

Tietosuojatyössä on keskitytty koulutukseen ja prosessien kehittämiseen, mikä on huomattavasti vähentänyt tietoturvaloukkausten määrää Taloushallintopalveluliikelaitoksessa.

Tietopyyntöjen osalta on toimintatapoja yhtenäistetty. Ohjeistusta on lisätty ja huomioitu kaupunkiyhteinen toimintamalli.

Rakentamispalveluliikelaitos

Rakentamispalveluliikelaitoksen tietosuoja-asiat ovat sujuneet omalla painollaan normaalisti ja ongelmitta edellisvuosien tapaan kaupunkiyhteisiä linjauksia noudattamalla.

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsinki on lakkautettu ja toiminta päättyi 31.10.2024.

Tarkastusvirasto

Ajankohtaisia tietosuoja-asioita on käsitelty tarkastusviraston johtoryhmässä, tarvittaessa henkilöstökokouksissa sekä arvioinnin ja tilintarkastuksen kokouksissa. Tarkastusviraston selosteet ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen liittyvät prosessit päivitetään kansliapäällikön toimenpideohjelman toteuttamisen yhteydessä vuonna 2025.

Helsinki

**Helsingin
kaupunginkanslia**

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte 09 310 1641

www.hel.fi